

ЖИРИ ЈЕДНОГЛАСНО ИЗАБРАО ПОБЈЕДНИКА: ПРВА НАГРАДА
У РУКЕ АУТОРСКОМ ТИМУ КОЈИ ПРЕВОДИ АРХИТЕКТА СРЂАН ТАДИЋ

Пројекат Сунчани град

ДОГОВОРЕНА НАКНАДА ОПШТИНИ
НИКШИЋ ЗА ПОТОПЉЕНО
ЗЕМЉИШТЕ БИЛЕЋКОГ ЈЕЗЕРА

**Општинском
буџету
600.000 еура**

страна 16

ЕПЦГ – СОЛАР ГРАДЊА
**Напорним
радом до резултата**
страна 22

ПРВО САВЈЕТОВАЊЕ О
ЕЛЕКТРОДИСТРИБУТИВНИМ
МРЕЖАМА ЦРНЕ ГОРЕ

**Прилика за
размјену знања
и искустава**

страна 26

ЖИРИ ЈЕДНОГЛАСНО ИЗАБРАО ПОБЈЕДНИКА:
ПРВА НАГРАДА У РУКЕ АУТОРСКОМ ТИМУ КОЈИ
ПРЕДВОДИ АРХИТЕКТА СРЂАН ТАДИЋ

Пројекат Сунчани град	4
ИНТЕРВЈУ: СРЂАН ТАДИЋ	
Прича о новом Никшићу	5
ХИДРОЛОШКЕ ПРИЛИКЕ И ОСТВАРЕНА ПРОИЗВОДЊА ТОКОМ ПРВА ЧЕТИРИ МЈЕСЕЦА	
Мањак падавина неће утицати на уредно снабдијевање	8
НАКОН 72 ДАНА РЕМОНТА, ТЕ ПЉЕВЉА НА МРЕЖИ	
На висини задатка	10
ЕПЦГ УСВОЈИЛА ПРИЈЕДЛОГ ПОНУДЕ О ЗАКУПУ ПРОИЗВОДНИХ КАПАЦИТЕТА „ЕПЦГ ЖЕЉЕЗАРА НИКШИЋ“	
На потезу Влада	13
ИНТЕРВЈУ: САША МУЈОВИЋ	
Покренуто рјешавање низа питања	14
ДОГОВОРЕНА НАКНАДА ОПШТИНИ НИКШИЋ ЗА ПОТОПЉЕНО ЗЕМЉИШТЕ БИЛЕЋКОГ ЈЕЗЕРА	
Општинском буџету 600.000 еура	16
ИНТЕРВЈУ: ПЕТАР ЂОКИЋ	
Инвестиције за производњу струје из ОИЕ приоритет	18
ТРГОВИНА ЕМИСИЈАМА CO2	
ЕПЦГ издваја 12 милиона еура за ОИЕ	20
ЕПЦГ – СОЛАР ГРАДЊА	
Напорним радом до резултата	22
ЕПЦГ И ЖИЧАРА КОТОР-ЛОВЋЕН ПОТПИСАЛЕ МЕМОРАНДУМ О РАЗУМИЈЕВАЊУ	
Могућност будуће сарадње у домену валоризације обновљивих извора енергије	24

ИМПРЕСУМ

Предсједник Одбора директора
МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ

Извршни директор
ИВАН БУЛАТОВИЋ

Руководилац Сектора за
корпоративне комуникације
ТОМАШ ДАМЈАНОВИЋ
tomas.damjanovic@epcg.com

Новинари
ТАТЈАНА КНЕЖЕВИЋ ПЕРИШИЋ
tatjana.perisic@epcg.com
МАРИЈА ВУКОТИЋ
marija.vukotic@epcg.com

Шефица службе за односе
са јавношћу и маркетинг
МИЛИЦА АБРАМОВИЋ
milica.abramovic@epcg.com

Главни и одговорни уредник
МИОДРАГ ВУКОВИЋ
miodrag.vukovic@epcg.com

Уредник фотографије
ЗОРАН ЂУРИЋ
zoran.djuric@epcg.com

Дизајн и припрема за штампу
БЛАЖО ВЕЉОВИЋ
veljovic.pg@gmail.com

РИЈЕКА ЦРНОЈЕВИЋА
Зашто као гумицом
бришемо старине

50

ИНТЕРВЈУ: НИКОЛА ВУЧЕВИЋ
Рад, посвећеност и дисциплина
су формула за успјех

34

ПРВО САВЈЕТОВАЊЕ О
ЕЛЕКТРОДИСТРИБУТИВНИМ МРЕЖАМА ЦРНЕ ГОРЕ

Прилика за размјену
знања и искустава

26

РЕИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА ПО ПРИНЦИПУ
“BROWNFIELD ЈЕ БОЉИ ОД GREENFIELD”

Електропривреда дио пројекта

28

ИНТЕРНЕТ

30

ДОДИЈЕЉЕНА ПРИЗНАЊА TOP
BUSINESS MONTENEGRO AWARDS 2024.

Електропривреда Црне Горе
убједљиво на првом мјесту

32

ПРИПРЕМЕ КОШАРКАШКЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ

Циљ пласман на Олимпијске игре

36

ДЕСЕТИ ЈУБИЛАРНИ КОШАРКАШКИ КАМП КОЛАШИН

Тренинге прошло
преко 4000 дјеце

37

ИНТЕРВЈУ: ИГОР ВУШУРОВИЋ

Спортиста без снова тешко
може бити добар спортиста

38

НАШ ГОСТ ВЕРИЦА ЧУЉКОВИЋ, ВИОЛИНИСТКИЊА

Магија креирања
виртуозне умјетности

42

ЕПЦГ СЕ УСПЈЕШНО ПРЕДСТАВИЛА
НА MONTENEGRO BUSINESS RUN 2024

У знаку дружења и добре игре

46

ТРЕЋИ КУП СРК “ЕПЦГ”

СРК „Number One” најуспјешнији

48

оБОЈАНа страна/Мудре мисли

52

Наградна игра

53

Препоруке

55

МИЛОРАД ШИЛЕ ШИПЧИЋ,
СЕКТОР ЗА ПРОДАЈУ-СЛУЖБА
ЗА ОБРАЧУН И АНАЛИТИЧКУ ЕВИДЕНЦИЈУ
Carpe diem на два точка

44

ИНТЕРВЈУ: ВЛАДИМИР МАРАШ
ЕПЦГ компанија која
подржава развој културе

40

**ЖИРИ ЈЕДНОГЛАСНО ИЗАБРАО ПОБЈЕДНИКА:
ПРВА НАГРАДА У РУКЕ АУТОРСКОМ ТИМУ КОЈИ
ПРЕДВОДИ АРХИТЕКТА СРЂАН ТАДИЋ**

Пројекат Сунчани град

Изложба конкурсних радова и додјела награда
27. јуна са почетком у 19 часова на Тргу Слободе

Милица Абрамовић

„Основни циљ конкурса је избор најбољег идејног архитектонског рјешења за подручје конкурса које обухвата парцеле претежно у власништву ЕПЦГ, а које ће послужити као основ за разраду кроз детаљни урбанистички план и/или главне пројекте, што ће слиједити након одабира првонаграђеног конкурсног рада. Меморандум представља израз заједничког интереса ЕПЦГ и Општине Никшић у правцу урбаног развоја града”.

Овим ријечима је у септембру претходне године отворена прес конференција на којој су председник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић и председник Општине Никшић Марко Ковачевић потписали Меморандум о разумијевању за пројекат “Сунчани град” у Никшићу. Будућа модерна мултифункционална цјелина, каква до сада није изграђена у Црној Гори, поред примарног има за циљ да представи бригу Електропривреде Црне Горе о становницима Никшића, животној средини, о намјери компаније да валоризује и унаприједи запостављени дио града, али

и да посвједочи да је Електропривреда данас савремена компанија која попут водећих регионалних, али и европских компанија ствара позитивно стамбено и бизнис окружење у својој земљи.

Иницијатива да се на дијелу простора који је, куповином имовине Жељезаре Никшић сада у власништву Електропривреде Црне Горе, на површини од приближно 36 хектара, граде стамбени објекти, тржни центри, дјечија игралишта, спортски објекти са базеном, вртић и многи други садржаји, потекла је од председника Одбора директора ЕПЦГ Милутина Ђукановића.

Међутим, имајући у виду природни, створени, економски и културолошки контекст, изработом урбанистичко-архитектонског решења новог стамбено-пословног центра уз озбиљно нарушено стање у оквиру локације и у окружењу, пред менаџером пројекта Иваном Мрваљевићем, руководиоцем Дирекције за развој и инвестиције у Електропривреди Црне Горе, нашао се изазов да кроз конкурсну документацију, а уз примјену нових идеја, омогући заинтересованима да доста-

ве решења за потпуну трансформацију изгледа овог дијела града која ће битно утицати на изглед Никшића у цјелини.

На међународни конкурс за идејно архитектонско решење стамбено-пословног комплекса “Сунчани град” пристигло је 14 радова, а конкурсни жири који чине Александра Тошић-Јокић, архитекта-урбаниста, председница жирија; Младен Вујовић, главни градски архитекта, члан жирија; Душко Лучић, доктор наука, редовни професор на Грађевинском факултету УЦГ, члан жирија; Јелена Стојков, архитекта-урбаниста, члан жирија и Дражен Арбутина, архитекта-урбаниста, члан жирија, донио је једногласну одлуку о расподјели прве, друге, треће награде и два откупа.

Прва награда у вриједности од 50.000,00 € додијељена је ауторском тиму који потписују: архитекте Срђан Тадић, Александар Марсенић, Бојан Влаховић, Дејан Милановић и Јелена Влаховић, инжењер хоктикултуре Александра Вукићевић и Ања Тадић, умјетник Јапанолог.

Друга награда у вриједности од 20.000,00 € додијељена је ауторском тиму који чине архитекте Милош Гачевић и Гаврило Вуковић.

Трећа награда у вриједности од 10.000,00 € додијељена је ауторском тиму: архитекте Матија Вујовић, Љубица Перић, Мајда Коштреба и Емилија Петровић.

Два откупа од по 5.000,00€ додијељена су следећим ауторским тимовима:

Откуп I: архитекте Дијана Вучинић, Тијана Мојсовска, Анђела Бубања и Николина Ђукановић,

Откуп II: архитекте Мијомир Лујајић и Срђан Лујајић.

У четвртак, 27. јуна са почетком у 19 часова на Тргу Слободе биће уприличено свечано отварање изложбе, гдје ће посетиоци и стручна јавност имати прилику да погледају конкурсне радове свих бодованих кандидата.

На изложби ће, такође, бити представљена видео анимација и каталог конкурсних радова. Изложбу ће отворити председник Општине Никшић Марко Ковачевић и председник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић који ће и уручити награде добитницима конкурса. Након одабира најбољег конкурсног рада, стекли су се услови да Никшић, у годинама које слиједе, на само 2 км од центра града, добије један од најсавременијих стамбено-пословних комплекса у Црној Гори.

Милица Абрамовић

Колико обавезује чињеница да стварате у граду који има јасну планску и урбанистичку вертикалу од Јосипа Сладеа до архитекте Слободана Вукајловића?

Ја сам локал патриота, често се буним против и најмање лоше приче о граду. Но, сигурно није ни корисно идеализовати ситуацију. Нити Никшић има генијалан урбанистички план, нити је Цетиње Долина богова.

Ево, отворите Гугл мап и видјете да нам је непотпун и тај чувени “Сладеов сквер” (има само 3 блока од могућих 7, 8), како је град “побјегао” од ријеке Зете... Зашто је Јосип Сладе баш ту ставио, некако “стиснуо” сквер између два брда, Требјесе и Бедема?

Да ли је постојао неки као барокни план да ту буде улазни сквер па да у сјеверном и јужном (Кличевском) пољу имамо и низ других зракастих скверова повезаних у мрежу? То би било интересантно, модерно и визија будућности, но тога плана нема. Или је можда хтио да се веже уз тадашњу малу варош испод Бедема, или су просто у тој вароши неки главари добили куће, па, ето, такав неки договор... и тако од генијалности плана “остали само дугмићи”, но који се опет, ипак, читају.

Да, свиђала ми се идеја неких модерниста да градски хум Требјеса (у центру крашког поља) буде као агора, да она буде центар великог града, одакле се има преглед на цјелину (Кличевско-озринићку страну и сјеверну градску) То је, наравно, препознао арх. Вукајловић, слава му, да је макар само за мотел на Требјеси, па доста.

С обзиром на то да сте Никшићанин и да добро познајете подручје, колико је било инспиративно радити на изради пројекта за предео Жељезаре и тзв. Зверињака који се у Никшићу сматрају једним од еколошки најугроженијих и инфраструктурно најзапостављенијих насеља?

Јесте било инспиративно. Преиспитивање /стваралачка тензија нас је “тресла” таквим интензитетом да смо и после 8 мјесеци рада конкурс предали у пет до 12.

У социјалном, еколошком, контекстуалном, амбијенталном и сваком другом аспекту, овај простор је био

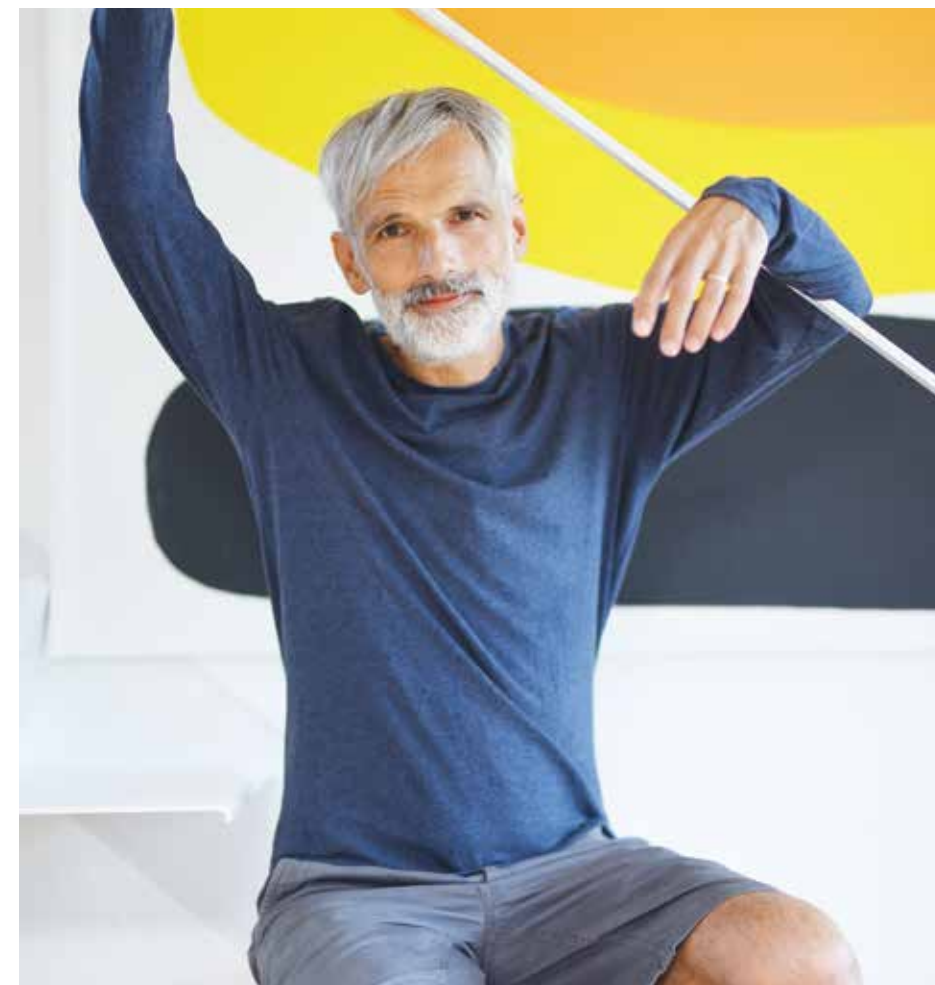
СРЂАН ТАДИЋ

АРХИТЕКТА – ПОБЈЕДНИК КОНКУРСА СУНЧАНИ ГРАД

Прича о новом Никшићу

Ја волим Никшић, то је мој град. Живио сам у разним крајевима од Токија до Растовца. Добар је живот овдје. За будућност су потребне конкретне идеје Вертикале, али и хоризонтале, које значе начине остварења идеје на терену.

Нека то буде лајт мотив, то ми се веома свидјело

веома узбудљив за решавање. Његову запушеност смо видјели не само као потребу сређивања тог дијела, већ и као шансу за развој, за нови град на истоку и југу.

Овај конкурс је обухватио прилично парче за плански урбанизам, жао ми је што захват, макар начелно, није обухватио јужни дио до измучене

Грчанице и тог насеља које је сада дивљије од Зверињака.

Издвојили сте се, према ријечима жирија, оригиналношћу и концептом заснованим на постепеном „градоградитељству“ кроз „срастање природе у урбанитет“. Дали сте могућност

постепене трансформације подручја?

Јесте, идеја срастања града са природом и обрнуто је главни концепт.

Да то су биле најинтересантније теме и у контексту опредјељења цијеле државе.

Цјелина ме увијек занимала, та нека шира слика. Слика будућности. То је важно.

Овдје би сада био један нови, савремени, зелени дио града. Сунчани Град.

Даљим сређивањем у правцу Грачанице, потенцијално, град се у будућности може плански ширити на Пац поље (макар је данас контролисање и каналисање вишка воде постало прилично једноставан посао, узимајући у обзир да све Никшићко поље пада према југу, Сливљу), важно је оставити ту могућност.

Такође, како је град жив организам, вјерујем да Никшић није трајно “заробљен” кућама предграђа.

Ако замислимо да се један крак из Сунчаног града спушта низ Грачаницу (истовремено је сређујући) и да тај “Зелени урбанизам” преко Пац поља утиче својим крацима према Кличеву тада није неоствариво да Никшић једном постане Зелени град (зелени центар Природњачке државе) са Требјесом у средини.

Ту је и идеја да у будућности жељезничка мрежа, тај чвор који води из Жељезаре једном може бити нова зелена траса која повезује битне дијелове града... То су, такође, биле теме рада.

Питате за постепену трансформацију. Вјерујем, чврсто, да се може и мора направити креативан план природне, лагане трансформације тих предграђа, битно је имати визију трансформације и из тога донијети плански документ као обавезу, а остало ће све лагано тржиште урадити, ништа на силу.

Само је важно да имамо ПЛАН.

Шта је, према Вашем мишљењу, прва фаза коју треба градити?

Што се тиче фазности, пројекат је прилагођен постепеној изградњи. То је важна тема и за одрживост и финансијске конструкције.

Посебност дијела који се зове Град Комун у срцу парка са комуналним тргом и еколошком кућом: простор је посебно осмишљен да прими све расељене становнике не само из Зверињака већ и дијела према Гра-

чаници и, наравно, за тржиште (у тој зони је и базен који се може касније радити). У смислу станоградње ово је логично да иде прво, али ту није посебно важно моје мишљење.

Некако, осјећај ми је да је прва тема општине изградња тржног центра. Има смисла помислити да ће изградња овог великог тржног центра капацитета сличног Делта Ситију бити неки мотор за развој.

Вјерујем и ја у то, но важна ствар је што сада имамо план, и то хуман и градоградитељски.

Тај план није имала Подгорица и сада свједочимо, у зони Делте, најнехуманијем урбанизму и бетонизацији у историји подгоричког урбанизма.

Пројекат за тржни центар “Сунчани Град” припада овом мјесту и гради га. То је важно истаћи. Понуђени просторни концепт тог објекта је концепт “Микроурбанизам” и сличан је макро-урбанизму цијеле зоне. Важно је да се тај пројекат развије јер овај огромни објекат гради исти карактер који прожима план, чинећи ово мјесто у будућности посебним и пре-

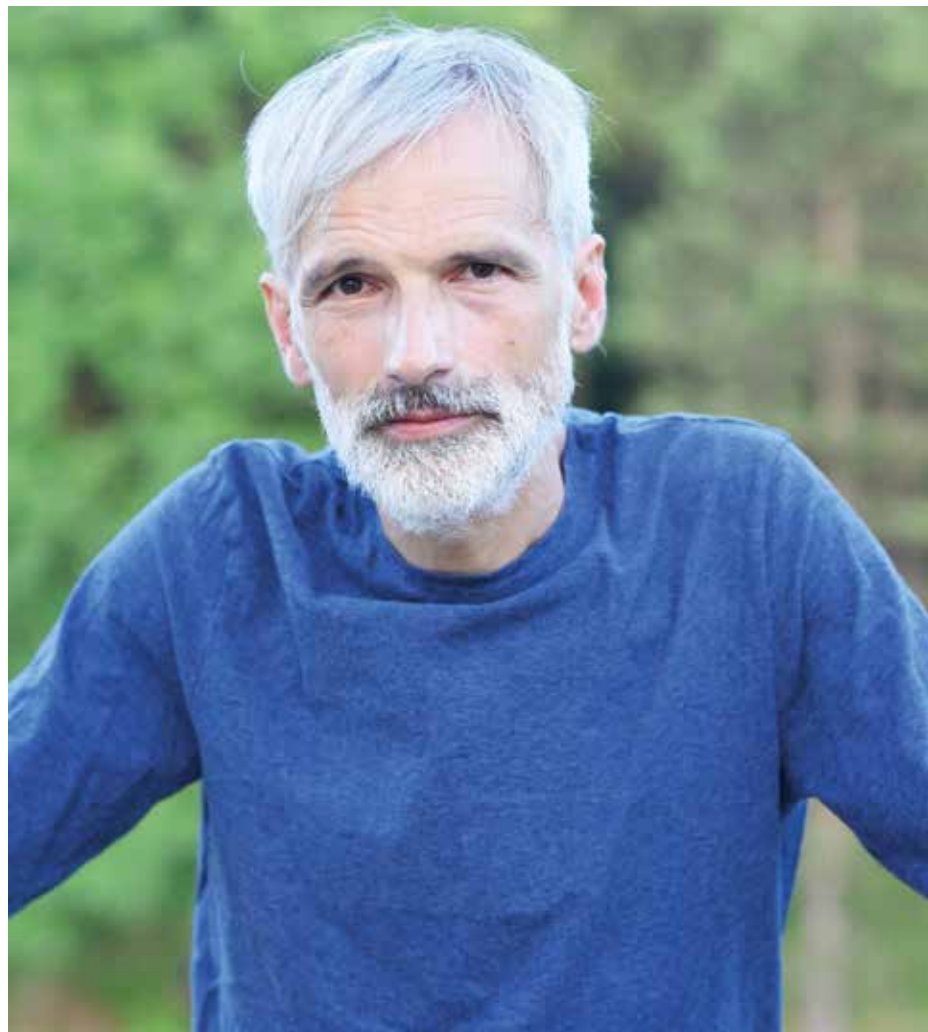
познатљивим, далеко шире од Никшића.

Ако баш хоћете, фазе почињу сада. Могао бих рећи да је прва фаза да план постане слово закона, обавезе – као што су обећали у распису, но, вјерујте, код нас није сасвим сигурно. Наравно, уколико има трезвених примједби са било које стране, треба имати јавну расправу. Дакле, треба прије свега причати о Новом Никшићу!

Такође, потребно је причати са инвеститорима тржног центра. Треба и популаризовати пројекат да би се јавност заинтересовала, све је важно, од овог нашег текста за часопис ЕПЦГ, па, ево, и неким креативним билбордима.

Треба дати наду грађанима да се нешто важно спрема.

Рецимо, на већ чувеном билборду на скверу код Лаковића, уместо честитки, да Општина да поруку наде у неку будућност.

Да ли сматрате значајним укључивање државних**институција у пројекте ове врсте? Колико је овај међународни конкурс важан за заједницу у цјелини?**

Наравно, то је много важно! Па, то мора. Црна Гора је мала држава. Мора постојати на нивоу цијеле земље једна заједничка идеја водила, идеја која превазилази све наше хијазме, не треба народ подцијенити да то може постати веома важно.

Рекао бих да је то она Вертикала из првог питања.

Ми боље идеје од еколошке земље немамо. Црна Гора је природа. Када нам градови постану зелени, обновиће се и село и функционисати као мрежа природњачких насеља. То конкретно Никшић први може понудити тој великој идеји!

За то су потребне, одмах, јасне, конкретне и афирмативне акције у циљу афирмације великог циља. Управо је ово једна од таквих, у раду има много тема које се везују конкретно за визију зеленог урбанизма на нивоу цијеле земље, да сада не причам о томе.

Понављам да прво треба афирмисати конкретне акције, да и народу постане важно.

Никшић са Жељезаром јесте био мотор развоја земље. Сада, по мом мишљењу, имамо само љуштину од тог мотора и треба размишљати шта то ново, креативно и одрживо може се десити на простору старе фабрике. Ја нијесам стручњак, али не вјерујем да тешка индустрија има перспективу и да је за пола милиона становника баш то извор бољег живота. Мислим да је боље узети нови, савремени лијек који ће поново подизати цијелу земљу (ви не слутите шта све данас спада у зелене индустрије у свијету, па то је невјероватан диверзитет). То је одговор за заједницу у цјелини. Никшић то може, као централни зелени мотор Црне Горе.

Да ли по Вашем мишљењу, Сунчани град треба да садржи и елементе намијењене и никшићким умјетницима, с обзиром на то да су они увијек негдје на маргинама друштва?

Никшићки умјетници су посебна прича. Човјек се често, са правом, запита зашто смо се окупили у граду? Шта је смисао? Шта значи израз “Град су људи”?, Шта ми стварамо? Сва та питања ме муче, не само у овом раду.

“Сунчани град” је умјетнички извајан простор од умјетника за све грађане Црне Горе, за становнике насеља, за становнике града, за госте... То је градоградитељство. Цијели простор “Сунчаног града” се састоји од низа повезаних тргова, улица, паркова у једну узбудљиву градску причу.

Ако конкретно мислите на галерије постоји план да цијела “Никшићка Делта” садржи један јасан културни образац, паметно осмишљен да буде у заједничком интересу. Да ли тржни може бити и културни центар? Сигурни смо да може и да је тај спој необично користан.

Свједоци смо, рецимо, да је Делтин хол у Подгорици постао много важнији од бутика. Често се претвара и у неки културни и едукативни простор у интересу људи, града и, наравно, инвеститора. Дакле, ако имате константну вреву и концентрацију људи, ако имате “пијацу”, то је новцу, инвеститору важно. Па, и у смислу видљивости за умјетнике у Никшићу, рецимо, важнија је једна озбиљна видна галерија, поред које прођу стотине хиљада људи на годишњем нивоу, него да саградимо нови музеј модерне умјетности.

Но, ово је кратка форма интервјуа, у раду имамо детаљан план узбудљивог тржног центра као микро града. Он ће бити прва фаза и мотор. Од њега зависи како ће и остало изгледати.

Ту је посебна пажња. Ако се, рецимо, само препустимо логици: јефтина

индустријска земља, а не дио града, ми ћемо тамо добити велику кантину у боји и избетониран паркинг испред, као што су многа “провинцијска” мјеста по региону. То се не смије допустити од тог првог корака.

Како видите Никшић у будућности? Шта су предности, а шта недостаци града? У ком правцу се, у архитектонском смислу, град развија?

Овдје је пуно питања, а ја немам талента као Чехов да кратко одговорам.

Ја волим Никшић, то је мој град. Живио сам у разним крајевима од Токија до Растовца. Дobar је живот овдје.

За будућност су потребне конкретне идеје Вертикале, али и хоризонтале, које значе начине остварења идеје на терену. Нека то буде лајт мотив, то ми се веома свидјело.

Ми, чини ми се, као народ, морамо да вјерујемо у нешто идеалистичко у неку вертикалу, да бисмо нешто урадили (не мислим само на Бога, па Тито је подигао елан цијеле нације, ту је било неке вертикале? Земља се подигла за 10 г.)

Чини се, да ако тога немамо, онда лењствујемо, одржавамо голи живот, купујемо у “Волију”, кувамо, причамо о храни, политици, кладимо се, наглабамо политику итд.

Знамо ми за боље, мало вјетра у леђа и неки заједнички циљ, нешто битно, нека вертикала, оно су што Никшићу и Црној Гори треба.

ХИДРОЛОШКЕ ПРИЛИКЕ И ОСТВАРЕНА ПРОИЗВОДЊА ТОКОМ ПРВА ЧЕТИРИ МЈЕСЕЦА

Мањак падавина неће утицати на уредно снабдијевање

У прва четири мјесеца ове године, на територији општине Никшић, гдје се налазе и највеће водене акумулације, пало је за 20 литара по м², мање кише од просјека. ЕПЦГ је за посматрани период остварила производњу од 1.136 GWh или 90 % од плана, каже Дарко Кривокапић, руководилац Дирекције за управљање енергијом. Ипак, снабдијевање електричном енергијом ће бити уредно, као и до сада

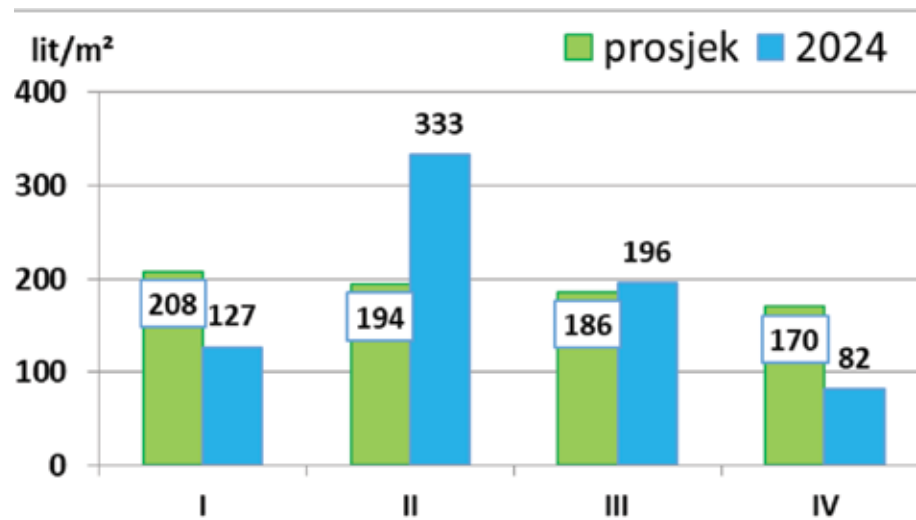
Татјана Кнежевић Перишић

Лошија хидролошка ситуација од очекиване, само је наставак промјена које цијела планета проживљава последњих година. Претходно лјето је, рецимо, у својој просјечној температури, било најтоплије од када се мјери, чак изнад 17 степени, подаци су Заједничког истраживачког центра Европске комисије, у којима се упозорава да се двије трећине европског континента већ суочава са највећом сушом у последњих пет вјекова. Падавине су, зато, краткотрајније, уз бурне грмљавинске процесе, снијега у многим државама нема, који је био jako важан с прољећа, када је, отапањем, итекао пунио акумулације и обезбјеђивао мирну енергетску годину. И у Црној Гори је слична ситуација:

Током претходних четири мјесеца, на територији Општине Никшић пало је 738 лит/м², што је за 20 лит/ м² мање него што је просјек, каже Дарко Кривокапић. Додаје да је “распођела” падавина била неравномјерна:

Током јануара и априла, рецимо, имали смо дефиците у оствареним падавинама, док је током фебруара количина падавина била 72 % преко просјека. Све ово за последицу има кретање нивоа наших ријека и њихов хидропотенцијал, кад је у питању могућа производња.

ЕПЦГ је, за тај период, произвела укупно 1.136 GWh електричне енергије или 90 % од плана, од чега су хидроелектране произвеле 707 GWh или 97

% плана, док је ТЕ Пљевља остварила производњу од 429 GWh или 19 % ниже од плана. Разлог за то је, каже Кривокапић, одлука Менаџмента да ТЕ Пљевља ове године почне ремонт раније, у односу на термин који је првенствено био планиран. То је једини разлог, каже он.

Кривокапић додаје да је мањак падавина, посебно последња два мјесеца, имао за последицу мање до-

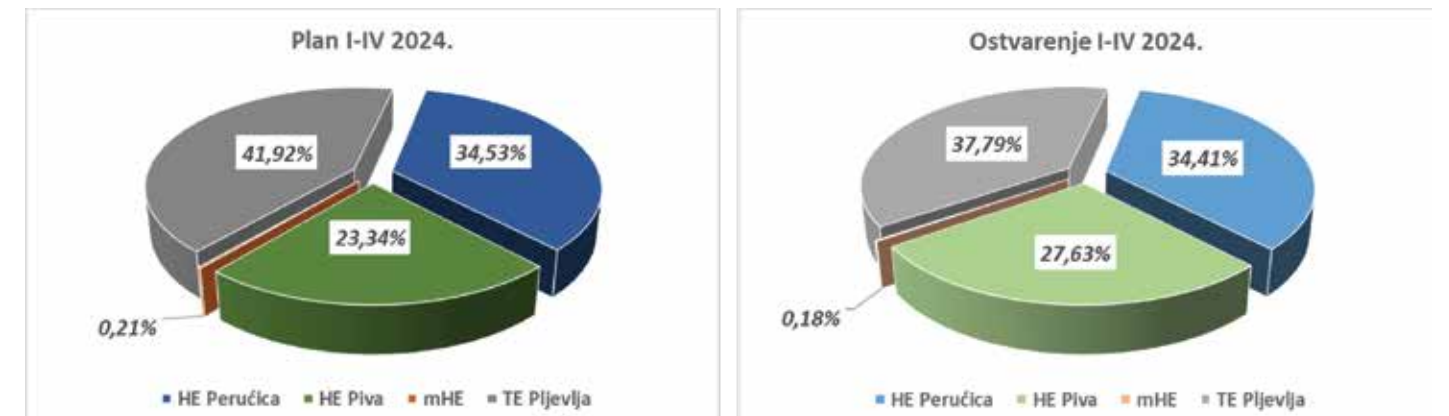
токе на ријекама, па самим тим и за мању производњу.

Тако је, током прва четири мјесеца ове године, ХЕ Перућица из дотока ријеке Зете, произвела 260 GWh или 73 % од плана; када се овај дефицит производње из дотока, прерачуна у новчану вриједност, негативни ефекат је око 10 милиона €.

Кривокапић каже да ће недостатак снијезних падавина у сливном подручју наших ријека, током претходне зимске сезоне, имати за последицу мање дотоке али и мању хидро производњу током мјесеци који су пред нама. Ипак, наши потрошачи могу бити спокојни, снабдијевање електричном енергијом биће уредно као и до сада.

Занимљиво је споменути да је дужина обалне линије, када су пуне акумулације - Пива, Слано, Крупац

Двије трећине европског континента већ се суочава са највећом сушом у последњих пет вјекова

и Ливеровићи, преко 150 километара, што је више него пола дужине наше јадранске обале. Стога су ове воде-витаљни систем ЕПЦГ.

ТРГОВИНА ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

Почетак 2024. године, обиљежио је релативни пад цијена на day-ahead спот тржишту (остварене цијене на НУРХ берзи - јануар 85,73 €/MWh, фебруар 69,35 €/MWh, март 65,04 €/MWh, април 61,96 €/MWh), нарочито ако имамо у виду чињенице по којим цијенама су се трговали фјучерси за први квартал 2024. године - током четвртог квартала 2023. године, од максималних 153,78 €/MWh до минималних 92,81 €/MWh.

ЕПЦГ је, истиче Дарко Кривокапић, за период јануар-април на vele тржишту остварила куповину од 153 GWh, вриједности од 8,2 милиона €, док је за исти период остварена продаја од 454 GWh вриједности 38,7 милиона €.

Први квартал, када је у питању куповина/увоз електричне енергије, карактерисала је оперативна трговина на дневном нивоу, чиме се вршила оптимизација наших ресурса, док је

Временске промјене у Црној Гори све израженије

Количина падавина у Црној Гори, мијења се у категоријама: врло сушно, сушно, нормално и кишно. У последњих десетак година, ове промјене су израженије него у претходним декадама, па су 2017., 2018. и 2019. биле године узастопне суше, као и зима 2019./2020. Истовремено, свједочили смо јаким кишама, које су доводиле до поплава; тако су 2009./2010. забиљежене велике поплаве у области Скадарског језера, са огромном материјалном штетом; зима 2012./2013. је донијела интензивну сезону циклона, снијег 2012. године је изазвао колапс у држави. Иако се Црна Гора не помиње у овогодишњем извјештају Заједничког истраживачког центра ЕК и Европске опсерваторије за сушу, прогнозе за Средоземље и јужну Европу, којем и ми припадамо, кажу да се ради о критичној тачки свијета, гдје температуре расту и брже од просјека. Један од закључака јесте потреба за прилагођавањем стратегија за управљање водама.

због ремонта ТЕ Пљевља, током априла, увезена знатна количина електричне енергије, од 106 GWh (69% укупног увоза за четири мјесеца), вриједности 5,6 милиона €. Када је у питању продаја/извоз електричне енергије, први квартал је карактерисао већи извоз због веће хидропроизводње 393 GWh (86 % укупног извоза за четири мјесеца), док је током априла, кроз оптимизацију, реализована продаја од 61 GWh, вриједности

5,5 милиона €, прецизира он.

Показатељ, колико је претходна година била хидро “издашнија”, можемо видјети кроз салдо трговине за прва четири мјесеца: током 2023. године, вишак електричне енергије је био 506 GWh, вриједности 94 милиона €, док је салдо за 2024. годину, 301 GWh, вриједности 30,5 милиона €. Разлози су у два фактора: вишку електричне енергије и цијени по којој се ти вишкови реализују, закључује Кривокапић.

НАКОН 72 ДАНА РЕМОНТА, ТЕ ПЉЕВЉА НА МРЕЖИ

На висини задатка

Оно што је обиљежило овогодишњи редовни ремонт у ТЕ Пљевља, свакако је замјена лопатица на турбини, која се, први пут, радила на "лицу мјеста"; стога је пред извођачима радова и нашим инжињерима био велики, сложени и захтјеван посао, који се завршио успјешно. Током ремонта, одрађени су и технички најзахтјевнији радови на абсорберу, из пројекта Еколошке реконструкције, који подразумјевају заваривачке радове и радове на антикорозивној заштити на великој висини, а који се једино могу урадити док термоелектрана мирује

Татјана Кнежевић Перишић

Термоелектрану Пљевља посјећујемо на дан прикључења на мрежу. У салама, као у кошници; врше се последње провјере, испитивања, чује се хук машина, поприлична бука кроз погоне. **Љубиша Јанковић**, помоћник руководиоца подружнице и вођа ремонта, са поносом нас води кроз хале.

Као што је сам ремонт оваког објекта, велики, огроман посао, тако је и сама припрема за прикључење компликована; наиме, провјера погона почиње десетак дана прије:

Са функционалним пробама постројења, у којима су вршени типски ремонти, почели смо десетак дана прије датума прикључења. Ту мислим

Мирко Мазалица

Љубиша Јанковић

на млинско и котловско постројење, затим постројење спољних објеката, система спољних објеката, система пумпи за напајање котла водом (напојне пумпе) као и пумпе за кондензациони и расхладни систем. Морам напоменути да смо, током овог ремонта, вршили замјену система управљања и регулације на електрофилтеру број 1 - каже Јанковић.

Последња провјера је била на турбини. Могу вам рећи да је то, по мени, био најтежи захват у дугом раду термоелектране јер смо, први пут, тај посао замјене лопатица радили "на лицу мјеста"; била је то и демонстрација знања, јер је једно урадити замјену у фабрици или неком институту, друго на терену. Узбуђен сам и поносан што је тај посао овако

Абрам Јанез

урађен, каже Јанковић.

Замјена лопатица је био технички јако изазован посао, због којег је ремонт трајао 72 дана, каже руководиоца подружнице **Мирко Мазалица**. У радном одијелу, насмијан иако је ноћима у халама, први човјек ТЕ Пљевља каже како су имали план да "скрате" рок трајања ремонта:

У уговору са извођачем, имали смо 75 дана рок за завршетак свих радова; међутим, ми смо планирали око 60, али због проблема прво у демонтажи лопатица, па онда у монтажи, јер су нове морале ићи на предмјеру, одрађени су радови машинске обраде, што је заиста захтјевно и што је "узело вријеме". Било како било, ремонт је добро урађен, проба трају данима, а кад "крене" ТЕ, видјећемо јесмо ли били на висини задатка, каже Мазалица.

Ремонтни радови су ове године били повећаног обима, посебно у дијелу постројења за управљање филтерима, гдје се извршила замјена опреме система управљања. Електроинжињер из Словеније, **Абрам Јанез**, добро је познато лице у нашој термоелектрани јер је, прије 15 година, радио на уградњи првог филтера.

-Како се стари филтер и није више могао сервисирати, уградили смо нови, каже Јанез и додаје како сада ради на изради нове скаде за електрофилтере, која ће побољшати рад и повећати поузданост система.

Нови филтер је рађен у Шоштању, тамо смо га пробали, а проба је, са прашином, и овдје урађена, тако да сам јако, јако задовољан, закључује

Јанез.

СПРЕМНОСТ ПОГОНА ОДЛИЧНА

У млинском постројењу, према ријечима **Љубише Јанковића**, извршен је ремонт свих шест млинова, али и саставних дјелова:

Ове године је ремонтован сепаратор, канали угљене прашине и аеросмјесе; све је обложено плочама и лимом; хабајући дјелови млина су замијењени са око 100 тона обложних и ударних плоча. Ремонт је обухватио и радове на систему одвода шљаке испод котла, на систему дозатора и додавача угља као и на уградњи ватросталне озице у свим каналима рецикулације млинова.

Одлазимо и до пумпног одјељења, гдје је, уз типске радове, одрађен ремонт на спојницама између мотора и пумпе:

Ово је витални дио ТЕ јер без пумпи, нема ни производње паре у котлу. На њиховом тракту се врши пуњење бубња котла водом, гдје се вода, ложењем, загријава и претвара у пару; даљим прегријавањима, долази на турбине, објашњава Јанковић рад три напојне пумпе које постоје у ТЕ Пљевља.

Што се тиче котловског постројења, овогодишњи ремонт је обухватио и замјену екранских цијеви и једног дијела горионика:

План је да се, у наредном периоду, изврши замјена преосталих горионика, јер је испитивањима утврђено да им "вријеме истиче", а што се тиче осталих радова, у овом погону, рађено је на загријачима, у прелазном гасоводу, у С каналима...Посебан изазов је био ремонт самог котла, на којем је радило 60 људи:

Ремонтована су четири загријача примарне паре, која су огромна, два

Напредују радови из пројекта еколошке реконструкције

Према ријечима руководиоца подружнице, **Мирка Мазалице**, радови на еколошкој реконструкцији се континуирано изводе, а током ремонта су урађени они који се једино тада могу и урадити. То су технички најзахтјевнији радови на апсорберу који подразумевају заваривачке радове и радове на антикорозивној заштити, имајући у виду специјализоване радове на великој висини.

-Грађевински радови, који су били неопходни да се реализују, када блок ТЕ Пљевља није у функцији и када је могуће ставити ван напона велики број електро инсталација, успјешно су реализовани координисаним активностима на релацији Извођач-Инвеститор. Такође је извршено измјештање хаваријског резервоара за турбинско уље са доводним и повратним цјевоводом, у рекордном року. Сви ови радови су се спроводили у циљу убрзања динамике цјелокупног пројекта Еколошке реконструкције ТЕ Пљевља и у циљу скраћења обима радова и самог периода застоја који је планиран у 2025.години.

економијзера, два загријача дугог степена, екранске цијеви, ложиште, високо 60 метара...ту је и 60 радника било мало, истиче Јанковић.

Да додамо да је ремонтним радовима било обухваћено низ осталих

послова: у аутоматском управљању термоелектране, са око 1500 мјерења на 630 регулационих вентила и клапни; на наведеним загријачима високог и ниског притиска, пумпним агрегатима, актуаторима и електро-моторним погонима; на систему за припрему деминерализоване воде, пумпним агрегатима у багер станици и хемијској припреми воде и транспортним тракама.

Термоелектрана Пљевља, пуштена је у рад 18.јуна, у поподневним часовима.

Недостајуће количине електричне енергије, обезбиједила је, прије ремонта, Дирекција за управљање енергијом, а сама ТЕ, од 1.јануара до 5.априла, када је "скинута" са мреже, остварила је производњу од 429,5 GWh, што је 33% планиране годишње производње. Не сумњамо да ће, судећи по ентузијазму менаџмента и запослених, оборити производни план до краја године!

ЕПЦГ УСВОИЛА ПРИЈЕДЛОГ ПОНУДЕ О ЗАКУПУ ПРОИЗВОДНИХ КАПАЦИТЕТА „ЕПЦГ ЖЕЉЕЗАРА НИКШИЋ“

На потезу Влада

Одбор директора Електропривреде Црне Горе АД Никшић усвојио је 29.маја приједлог Понуде компаније 8B Capital S.A. која је дата у форми Нацрта уговора о закупу производних капацитета "ЕПЦГ Жељезара Никшић". Усвојени Нацрт уговора упућен је Влади на даље поступање, ради изјашњења на Скупштини акционара, заказаној за 28.јун

Татјана Кнежевић Перишић

Уговор о закупу производних капацитета "ЕПЦГ Жељезара Никшић", требало би да буде закључен након изјашњења Владе Црне Горе о прихватању услова понуде и одлуке Скупштине акционара о давању сагласности за закључење овог акта. 8B Capital, која се једина јавила на позив за закуп простора, може ући у Жељезару мјесец након што потпишу уговор, а компанија се обавезала да припреми погоне и производњу започне у периоду од 6-12 мјесеци од уласка у фабрику.

Помоћник извршног директора ЕПЦГ за финансије Миро Врачар казао је да су у уговору два кључна елемента-закуп и инвестициона улагања. Прва фаза подразумева улагања која су процијењена на 5-7 милиона еура, које компанија треба да уложи у санацију опреме како би почели производњу, које, пак, мора бити најмање 1.500 тона мјесечно.

-Обавеза закупца у том периоду, првих шест мјесеци, да сваког мјесеца преузима по 25 радника, што значи да након 6 мјесеци закупца треба да преузме 150 радника и да плаћа

мјесечну закупнину од 31.000 еура. Закупац је дужан да сваког мјесеца плаћа утрошену електричну енергију. Потенцијални закупца у принципу је сагласан са тим да да или банкарске гаранције сваког мјесеца, или да крајем текућег мјесеца издвоји средства која покривају те три врсте трошкова на посебан рачун и то би било као гаранција и аванс ЕПЦГ за наредни мјесец, истакао је Врачар.

Друга фаза подразумева израду инвестиционог плана, који ће верификовати нека од четири водеће свјетске ревизорске куће и то куће, појашњава Врачар, коју изабере ЕПЦГ. Након тога ЕПЦГ даје сагласност на план, па закупца може да уђе у инвестициони циклус, који ће износити додатних 25 милиона еура. Након тога и уз сагласност ЕПЦГ, закупца стиче право учешћа у власничкој структури, појаснио је Врачар. Реагујући на одлуку Одбора директора, председник Синдиката Жељезаре Иван Вујовић је истакао да очекује да ће нови инвеститор бити бољи од претходног, те да радници Жељезаре и сада раде и да су „способни за рад“.

Нацрт уговора о закупу Жељезаре између ЕПЦГ и швајцарске компаније

8B Capital достављен је Министарству енергетике и рударства, Влади и државној Комисији за приватизацију. Документ ће бити и на дневном реду Скупштине акционара компаније која је заказана за 28. јун.

Министар енергетике и рударства Саша Мујовић претходно је, на састанку са премијером Милојком Спајићем и представницима ЕПЦГ, казао како се за никшићку Жељезару мора наћи озбиљан инвеститор са квалитетним рјешењима и бизнис планом. За медије је истакао да је и Влада добила понуде:

Ријеч је о турској компанији Емек и о познатој компанији за прераду челика Dufer&ко, односно Dufer company. Ове двије компаније нијесу заинтересоване за закуп простора; Емек је заинтересована за куповину Жељезаре, а Dufer за стратешко партнерство. Компанија 8B Capital је доставила коректан приједлог, али желио бих нека додатна појашњења, а тичу се стицања права на имовину Жељезаре. Исто тако, у случају да тај инвеститор у једном тренутку напусти Жељезару, да ли би ЕПЦГ била у обавези да исплати одређена материјална средства, нагласио је министар.

Марија Вукотић

Да ли сте задовољни учињеним након пола године рада Министарства? Једна од актуелности јесте валоризација потенцијала Билећког језера. Договорено је да Општини Никшић буде исплаћивано по 600 000 еура годишње ретроактивно од јануара текуће године. Да ли сте задовољни договором?

Кад су у питању постигнути резултати овог ресора, до сада, рекао бих да имамо разлога да будемо задовољни, јер смо покренули циклус питања која су деценијама била неријешена и оптерећивала ресор енергетике и рударства.

Једна од веома комплексних тема коју сам затекао на почетку мандата је и Билећко језеро, дакле питање накнаде за земљиште, питање искоришћености водних потенцијала и онога што припада Црној Гори, која су годинама безуспјешно отварана и намјера је била да коначно покренемо активности и почнемо да рјешавамо ове веома важне теме.

Директан бенефит радног састанка који сам недавно имао у Требињу са министром Ђокићем и руководством Електропривреде Црне Горе и РС је договор да се врати плаћање накнаде за потопљено земљиште, а одлична вијест је да ће буџет општине Никшић од ове године бити богатији за 600.000 еура, на име накнаде за Билећко језеро.

Како сам најавио раније да ћемо у најскоријем року разматрати и остала питања која се тичу Билећког језера и како би наставили разговоре у том правцу иницирао сам сусрет и угостио почетком седмице колеге из Електропривреде РС. Два конкретна пројекта која су се искристализовала тичу се реверзибилне хидроелектране и пројекта соларне електране на Билећком језеру.

Већ годинама се прича о томе како Црна Гора више од четири деценије није добила ниједан велики енергетски објекат. На коју врсту објеката би земља требало да се фокусира како би се обезбиједила стабилност енергетског система и што мање осјетило искључење ТЕ Пљевља са мреже?

Да прецизирамо, Министарство енергетике и рударства ће покренути све оне пројекте у чијој реализа-

САША МУЈОВИЋ
МИНИСТАР ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

Покренуто рјешавање низа питања

Министарство енергетике и рударства ће покренути све оне пројекте у чијој реализацији потребне анализе покажу да су оправдани и у складу са стратешким документима из области животне средине. Сви наши кораци иду у правцу изградње новог стабилног извора енергије, јер је то обавеза према нашим грађанима, да им обезбиједимо што већи степен енергетске независности, посебно у свијетлу чињенице да ћемо у једном тренутку морати да се одрекнемо ТЕ Пљевља, казао је у интервјуу за лист Електропривреда Саша Мујовић, министар енергетике и рударства. Уз велике пројекте, упоредо радимо и на валоризацији потенцијала вјетра и сунца, као и на јачању енергетске ефикасности. Све ово не само да је од конкретне користи за наше грађане, већ је и складу са нашим зеленом агендом

цији потребне анализе покажу да су оправдани и уз складу са стратешким документима из области животне средине. Сви наши кораци иду у правцу изградње новог стабилног извора енергије, јер је то обавеза према нашим грађанима, да им обезбиједимо што већи степен енергетске независности, посебно у свијетлу чињенице да ћемо у једном тренутку морати да се одрекнемо ТЕ Пљевља. Пројекти у енергетици зависе од двије ствари- потребно је значајно вријеме да се изграде, и политичка стабилност. Без разумијевања та два важна аспекта, нема ни нових извора енергије. Глобална криза на тржишту енергената којој смо били свједоци показала је и лаичкој јавности да је

енергетска независност државе њен приоритет. Дакле, говоримо о јасним плановима за валоризацију потенцијала којима је Црна Гора богата, а које на жалост, до сада није валоризовала. Говоримо о пројектима на Комарници, Крушеву, Ћехотини, који су сви у одређеној фази поступка, али и сваки од њих, неки мање неки више, има своје изазове које морамо сагледати не само са енергетског аспекта, већ узети у обзир и област заштите животне средине и наших обавеза у том дијелу приликом процеса приступања ЕУ.

На који начин Црна Гора може најбезболније проћи кроз енергетску транзицију?

Можемо ли се одређи угља?

Ако претендујемо да будемо дио ЕУ онда немамо велики простор за маневар - морамо се повинovati начелима, што у нашем случају значи да у скорој будућности морамо одустати од наше ТЕ. Одустати од тако капиталног објекта је све само није лако. Тешко је и са енергетског аспекта а још теже са социјалног и економског, јер морамо имати на уму да се уз ТЕ Пљевља везује и Рудник угља са преко 1200 запослених. У току је израда Националног енергетског и климатског плана од којег очекујемо да дефинише мапу пута у области енергетике. Политике и мјере дефинисане будућим НЕЦП-ом морају бити базирани на математичком моделу који треба да анализира различите сценарије за достизање циљева који су утврђени до 2030. године.

У оквиру сценарија који су развијени разматрају се различите варијанте напуштања угља као извора енергије и будућег рада ТЕ Пљевља, која има кључни утицај на достизање новог циља за смањење ЦО2 емисија.

Стога је прије доношења ове веома важне одлуке неопходно припремити више варијанти са јасним приказом позитивних и негативних ефеката и за коначно рјешење постићи висок

степен усаглашености између свих релевантних субјеката, а прије свега Владе Црне Горе и Електропривреде Црне Горе.

Какви су потенцијали Црне Горе када је ријеч о обновљивим изворима? Да ли је будућност у соларним, вјетро или хидроелектранама?

Имамо значајне пројекте који су реализовани, 33 мале хидроцентрале, два вјетропарка, пројекте чија се реализација очекује у најкраћем року, као што је БЕ Грозд, а имамо и велико интересовање инвеститора за улагања у ову област. Наравно, то су све добре вијести. Ипак, са друге стране имамо и питање интегрисања нових извора енергије у систем. Потпуно отворено да кажем: имамо више интересовања него што је могуће у овом тренутку прикључити на преносни и дистрибутивни систем. За успјешну енергетску транзицију потребно је радити на јачању електропреносне и дистрибутивне мреже, како би се обезбиједило прикључење нових производних објеката на електроенергетски систем.

Примијетно је све веће интересовање приватних инвеститора за улагање у ову

врсту енергетских објеката?

Новим Законом о коришћењу енергије из обновљивих извора, биће прописан тржишни механизам подршке за производњу енергије из обновљивих извора, ради постизања најповољнијих цијена енергије за потрошаче и мањег регулаторног ризика за инвеститоре. Право на подстицајне мјере остварује се у конкурентном и транспарентном аукцијском поступку, у коме се учесници надмећу да пуну доду најниже фид-ин тарифе односно тржишне премије стекну ово право.

Примјена овог закона треба да допринесе већем искоришћењу расположивих потенцијала обновљивих извора енергије, убрзавању зелене енергетске транзиције и развоју одрживог и диверсификованог електроенергетског сектора у Црној Гори.

Били сте дио Симпозијума “НОВИ ЕНЕРГЕТСКИ ТРЕНДОВИ” Ваши утисци?

Импесије су заиста изузетне, ради се о фантастичној конференцији која је окупила еминентна имена из области енергетике, отворена су важна питања, донесени битни закључци. Догађај је за сваку похвалу и желим истаћи рад и труд руководства ЕПЦГ за организацију и окупљање значајних имена на једном мјесту.

ДОГОВОРЕНА НАКНАДА ОПШТИНИ НИКШИЋ ЗА ПОТОПЉЕНО ЗЕМЉИШТЕ БИЛЕЋКОГ ЈЕЗЕРА

Општинском буџету 600.000 еура

На састанку министара енергетике и рударства Црне Горе и ентитета Република Српска, Саше Мујовића и Петра Ђокића, као и представника електроенергетских компанија, Милутина Ђукановића и Луке Петровића у Требињу, договорен је износ накнаде, који ће општина Никшић примати на име потопљеног земљишта Билећким језером. Износ од 600.000 еура биће исплаћиван ретроактивно од 1. јануара ове године

Црној Гори припада 23,9% акумулације Билећког језера

Формирањем акумулације Билећко језеро, потопљено је 5,08 км² територије Црне Горе, тачније од укупне површине које износи 26,72 км², Црној Гори припада 4,82 км². Сливно подручје акумулације, са територије Црне Горе, процијењено је од 37 до 45 % укупног слива Билећког језера. Доток у акумулацију са сливног подручја Црне Горе је процијењиван од 18,65% до 42,19% укупног дотока Билећког језера, у зависности од извора. Запремина акумулације која припада Црној Гори износи 23,9% укупне акумулације. Ово се односи на стање након повећања бране "Гранчарево" 1971. године за два метра, што је урађено без сагласности Црне Горе, већ је одобрење дала тадашња Савезна комисија за водопривреду.

Татјана Кнежевић Перишић

Из Министарства енергетике и рударства је званично саопштено да ће предузеће Хидроелектране на Требишњици, ретроактивно од 1. јануара ове године, наставити да исплаћују накнаду за потопљено земљиште Билећким језером општини Никшић. Министар Саша Мујовић је рекао да је директан бенефит састанка - договор да се врати плаћање накнаде за потопљено земљиште.

-Или боље рећи да ће општина Никшић наставити да убира таксу,

односно накнаду по том основу која на годишњем нивоу износи неких 600.000 еура. Дакле, враћа се накнада општини Никшић и то ћемо почети ретроактивно од 1. јануара 2024. године и тај ће систем функционисати и у будућности, истакао је Мујовић. Он је казао да су министри разговарали и о могућностима да се воде Билећког језера користе за водоснабдијевање општине Херцег Нови, али ово ће се питање конкретније разматрати на неком од наредних састанака.

Од 1994. године нико из Црне Горе није имао ниједан цент користи од Билећког језера. Ово је само почетак валоризације потенцијала Билећког језера и ми смо наишли на лијеп сусрет с представницима Владе РС и руководством "Електропривреде РС" и за тај дио смо се одмах договорили, казао је новинарима предсједник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић. Он је најавио да ће Црна Гора градити соларну електрану на Билећком језеру, а најбоље идејно рјешење за тај пројекат одабраће стручна комисија, чије је формирање у току.

Директор ЕРС Петар Ђокић је истакао да је претходних тридесет година очито недостајала спремност обје стране да се ово питање ријеша, те да су се сада створили услови за рјешавање овог проблема.

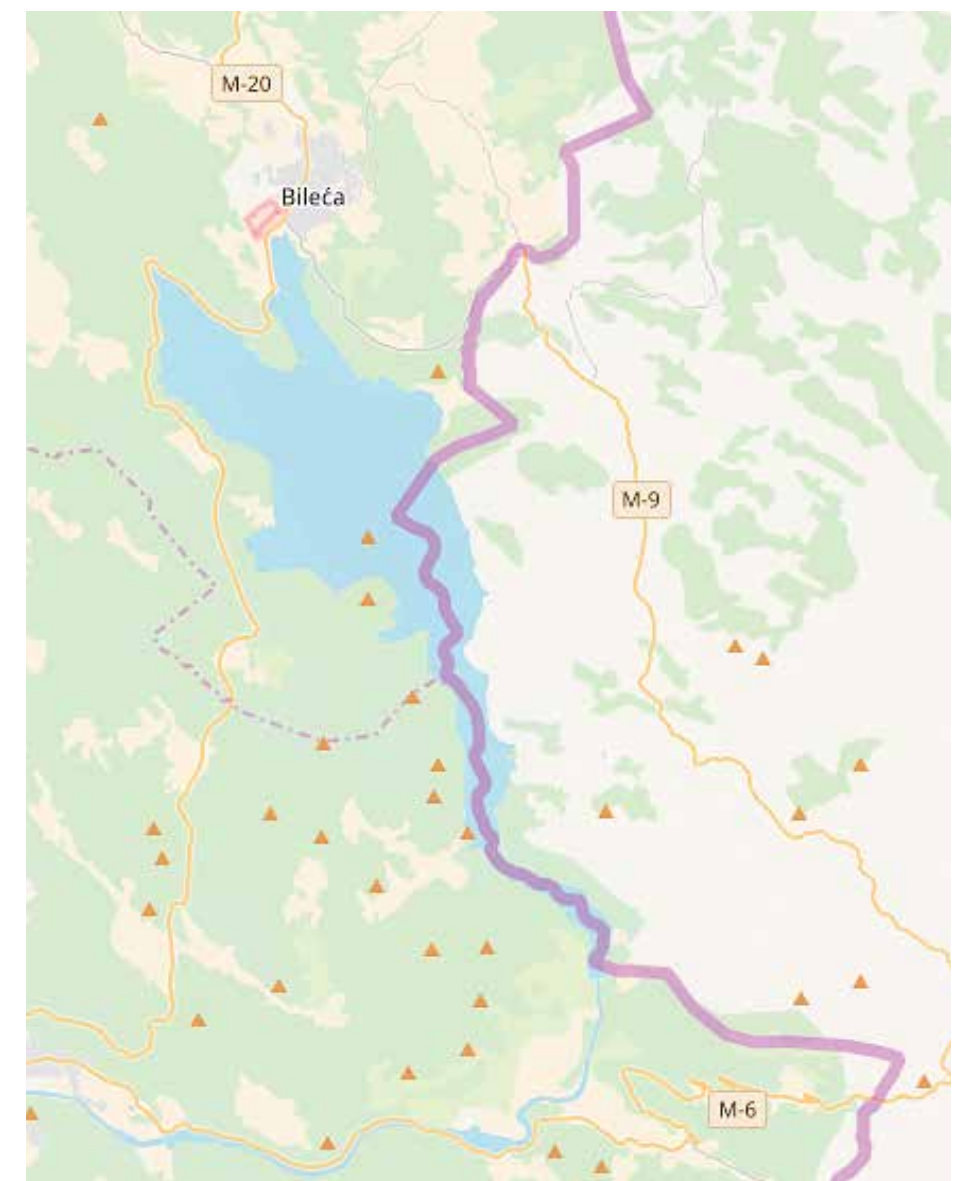
Подсјетимо, црногорске власти су неколико пута покретале питање Билећког језера, али нијесу истрајавале у његовом рјешавању, па су хидропотенцијал Билећког језера, користиле Босна и Херцеговина и Хрватска. Бивши премијер Здравко Кривокапић је са Електропривредом Црне Горе поново отворио ту тему, док такође бивши премијер, Дритан Абазовић није је ни помињао.

Од 1968. године, кроз хидроенергетски систем Требишњица и четири ХЕ, Билећко језеро снабдијева двије државе електричном енергијом, а иако око 40 % водотока долази из Црне Горе, иако се петина површине језера налази на нашој територији, Црна Гора од 1992. не добива накнаду ни за један киловат сат електричне енергије из овог система. Нови дијалог између Владе и електропривреда, донио је први договор на ову тему, што је поздрављено од стране локалних и државних званичника, Никшића и Црне Горе.

Да се ради о веома значајним бројкама, говоре подаци бројних студија на тему Билећког језера. Тако према студији "Искоришћење хидро-

Историјске чињенице

Од Берлинског конгреса из 1878. године, дио тока Требишњице је био граница између Црне Горе и тадашње Аустроугарске, да би након Другог свјетског рата дио те ријеке, од 11 километара, био административна граница са Босном и Херцеговином. Изградњом бране Гранчарево 1965. године, формирано је Билећко језеро, којим је потопљено и око пет квадратних километара црногорске територије. До 1981. године на хидроенергетском систему Требишњице (ХЕС) изграђене су четири хидроелектране: ХЕ "Дубровник I", 1965, ХЕ "Требиње I" 1968, РХЕ "Чапљина" 1979. и ХЕ "Требиње II", 1981. године. Њихова укупна инсталисана снага је 812 MW, а годишње просјечно произведу преко 2.000 GWh или двије милијарде киловат сати. Црна Гора је од 1971. до 1991. године, приходовала само накнаду за коришћење вода хидроакумулације Билећко језеро, по основу потопљеног земљишта, у садашњој вриједности од око 200.000 еура.

енергетског потенцијала Билећког језера у дијелу који припада Црној Гори", коју је 2008. године урадио Енергопројект Београд, учешће Црне Горе у производњи ХЕ Требиње I је од 58,7 до 93,06 GWh годишње, у ХЕ

Требиње 2, од 2,1 до 3,32 GWh и у ХЕ Дубровник I, од 163,3 до 258,8 GWh годишње.

То укупно износи 224-355 GWh годишње, што је, за Црну Гору, велика количина енергије, а и новца.

ПЕТАР ЂОКИЋ

МИНИСТАР ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Инвестиције за производњу струје из ОИЕ приоритет

Република Српска је одлучно кренула у реализацију великих енергетских пројеката, нарочито оних у области обновљивих извора енергије. Са сигурношћу можемо рећи да смо лидер у региону у погледу броја енергетских објеката који се тренутно граде и који су уговорени, као и њихове вриједности, која тренутно износи око три милијарде еура, казао је за лист Електропривреда Петар Ђокић, министар енергетике и рударства Републике Српске. Ријешено је и дугогодишње питање о дефинисању накнаде за потопљено земљиште за подручје општине Никшић и вратили се на позиције које су постојале у неком ранијем периоду када је та накнада била уредно плаћана у корист општина Билећа, Требиње и Никшића.

Марија Вукотић

Једна од актуелности јесте валоризација потенцијала Билећког језера који пружа велике шансе и Црној Гори и Републици Српској. Договорено је да општина Никшић буде исплаћивано по 600 000 еура годишње, ретроактивно од јануара текуће године, да ли сте задовољни договором?

Веома сам задовољан постигнутим договором. Њима смо послали изузетно важну поруку да смо спремни да рјешавамо отворена питања између Републике Српске и Црне Горе, као и регионално. Ријешили смо дугогодишње питање о дефинисању накнаде за потопљено земљиште за подручје општине Никшић и вратили се на позиције које су постојале у неком ранијем периоду када је та накнада била уредно плаћана у корист општина Билећа, Требиње и Никшића. Рјешавање оваквих и сличних питања између земаља и преузимање одговорности за извршавање дефинисаних обавеза доприноси јачању билатералних односа и унапређењу сарадње те је стога корист вишестру-

ка не само у датом тренутку већ и дугорочно гледано.

Да ли је РС унаприједила енергетску активност у складу са европским стандардима?

Република Српска је увијек била одређена за испуњење обавеза дефинисаних потписаним међународним уговорима и тако води своје политике и дефинише приоритете. Усвојили смо све политике које су одраз енергетске транзиције кроз коју пролазимо и могу рећи да смо у том смислу учинили много више у односу на други ентитет у БиХ, што је потврдио и Секретеријат Енергетске заједнице. На тај начин смо отворили простор за озбиљне, велике инвестиције које су у току и показали колико разумијемо модерне процесе, европске политике и сопствене обавезе које произилазе из међународних споразума и све кључне институције су максимално посвећене остварењу зацртаних циљева.

Наравно, Европа пред нас изнова поставља нове захтјеве и још много посла је пред нама. То се нарочито односи на успостављање бер-

зе електричне енергије, обавезних резерви нафте те система трговине емисијама штетних гасова.

У РС су активне бројне инвестиције, граде се нови енергетски објекти?

Република Српска је одлучно кренула у реализацију великих енергетских пројеката, нарочито оних у области обновљивих извора енергије и са сигурношћу можемо рећи да смо лидер у региону у погледу броја енергетских објеката који се тренутно граде и који су уговорени, као и њихове вриједности, која тренутно износи око три милијарде еура.

Први велики објекат који је завршен и који ће бити пуштен у рад у наредних неколико мјесеци је соларна електрана „Билећа“, чија је инсталисана снага 60 мегавата.

Влада Републике Српске је до сада Електропривреди Републике Српске и приватним инвеститорима додијелила концесије за изградњу и кориштење објеката који користе обновљиве изворе укупне инсталисане снаге близу 2000 MW (хидро 480 мегавата, вјетар 165 мегавата, солар

1300 мегавата) и ти пројекти су у различитим фазама реализације.

Највећу пажњу посвећујемо наставку реализације започетих енергетских пројеката, а то су, прије свега, пројекти изградње хидроелектрана „Дабар“, „Бистрица“, „Бук Бијела“, али и соларних електрана „Требиње један“ и Требиње два“. Биће настављени и пројекти на подручју Љубиња, Невесиња, Гацка, Берковића и Билеће. То су подручја гдје смо додијелили највећи број уговора о концесији. Развијаћемо пројекте и на подручју Романије и западног дијела Српске. Поред тога, Република Српска има намјеру да интензивно развија пројекат прозјумер-купац произвођач и очекујемо да ће све наведено утицати на повећање изградње објеката који користе обновљиве изворе и повећање удјела тзв. „зелене“ енергије у укупној производњи електричне енергије у Републици Српској.

Ви сте активно ушли у процес декарбонизације, да ли сте задовољни како се одвија?

Сви смо свјесни својих обавеза, улога и потребе да енергетску транзицију даље постичемо, креирамо,

водимо и проведемо, али смо такође свјесни да је за то потребно створити предуслове. Енергетска транзиција, као један захтјеван и скуп процес, је могућа једино уколико Европа и њене финансијске институције осигурају средства за ту транзицију, јер постојеће електропривреде свих држава региона нису у стању да буду носиоци таквог процеса. Немогуће је очекивати да ће оне нити државе у којима су организоване моћи да из својих извора, из сопствених буџета, осигурају потребан новац. Транзиција у БиХ, према неким процјенама, ће само до 2030. године коштати око 7,5 милијарди еура. Сасвим је сигурно да не постоји могућност да се ова средства обезбједе из домаћих извора. Овакви изазови су крупан залогај и за развијене економије. У том смислу ми очекујемо подршку Европске уније. Сигурно да није могуће да се остваре амбиције које су готово равне европским са могућностима које су далеко од оних које имају земље Европске уније.

У том смислу очекујемо озбиљнију и значајнију финансијску подршку, али без услова који би били политичког карактера, а управо у томе лежи проблем. У БиХ, па и у Републици

Српској, присутан је процес прилагођавања европским условима и то подразумева врло јасне политике реформи у земљи, а са друге стране имате енергетску транзицију као други процес. И сада имамо ситуацију да се то некако покушава повезивати на начин да се додјела средстава за провођење енергетске транзиције условљава испуњавањем неких политичких услова. То је апсолутно неприхватљиво, непоштено, то је онда све само не праведна транзиција о којој говоримо.

Ја ипак вјерујем да ћемо ми бити у стању да партиципирамо у укупној енергетској транзицији коју подстиче Европа и да ћемо наћи начин да са њима још боље функционисамо.

Нови пројекти када говоримо о ОИЕ изазов су за енергетски сектор. Која је зелена енергија право рјешење за РС?

Успјешна реализација пројеката које сам претходно поменуо у великој мјери зависи од развоја електропреносне и дистрибутивне мреже унутар државе и интерконекција са сусједним државама. Модернизација постојеће и изградња нове преносне и дистрибутивне мреже захтјева велика финансијска средства и то је један од најактуелнијих изазова са којима се суочавамо. Република Српска обилује бројним изворима енергије, а мислим да је њена будућност највише у хидропотенцијалу. Иако постоји све већи интерес инвеститора за соларну енергију, сматрам да нам велики хидроенергетски пројекти који се тренутно реализују могу пружити највише стабилности у процесу преласка на кориштење обновљивих извора, јер је од свих обновљивих извора управо тај поузданији.

Били сте дио Симпозијума „Нови енергетски трендови“. Ваши утисци?

Била ми је велика част да учествујем у раду Симпозијума и дам свој допринос конструктивним дискусијама. То нам пружа добру основу за даље дјеловање, унапређење регионалне сарадње и јачање позиције региона на енергетској мапи Европе.

Догађаји оваквог типа дају прилику носиоцима енергетских активности да размијеном искустава и утисака дођу до бољег разумијевања процеса те конкретније дефинишу наредне кораке ка остварењу зацртаних циљева. Честитам организаторима!

ТРГОВИНА ЕМИСИЈАМА CO₂

ЕПЦГ издваја 12 милиона еура за ОИЕ

Црна Гора је прва у региону, још прије више од четири године, покренула трговање емисијама CO₂ и аукције емисионих кредита. Приходи, добијени од те трговине, морали би се користити за мјере заштите животне средине, подршку производњи енергије из обновљивих извора и за иновације. ЕПЦГ ће, за недостајуће кредите за 2023.годину, издвојити око 12 милиона еура Еко фонду, од чега држава мора инвестирати у пројекте ОИЕ. Сада је највећи изазов, повезивање нашег тржишта електричне енергије, са неким од тржишта ЕУ

Татјана Кнежевић Перишић

Развијене земље свијета већ више од деценију, улажу огромна средства у изградњу нових постројења, која би својом експлоатацијом, довела до нулте емисије CO₂, каже Бојан Ђордан, руководилац ФЦ Производња. Додаје да су многи новоиграђени објекти који се користе у различите сврхе енергетски готово па неутрални, те да свијест о енергетској ефикасности и GXG емисијама,

допире до свих слојева друштва.

Са развојем ОИЕ, у западним земљама се јавила и потреба да се врши плаћање такси од стране емисера CO₂ и штетних емисија по систему - загађивач плаћа. На тај начин се индустрија, која врши емисије CO₂, "притиска" да инвестира у карбонску неутралност, док не постигне стадијум нулте стопе емисија.

На европском тржишту емисија CO₂, цијена једне тоне еквивалентног CO₂, кошта око 65 еура:

Оваква цијена јасно говори о намјерама Европе да смањи емисије до 2030. за 55% у односу на референтну годину, док је за 2050.годину зацртана нулта стопа емисија, подсјећа Ђордан, а све у складу са Зеленим европским договором. Како би се својим прописима приближила земљама ЕУ, у Црној Гори је 2020. уведена Уредба која дефинише начин и цијену трговине CO₂:

Код нас цијена за једну тону емитованог CO₂, износи 24 еура по тони.

Обавезе Црне Горе

Секретаријат Енергетске заједнице објавио је прошле године извјештај "Праћење спремности чланица за прекограничну таксу Европске уније (CBAM Readiness Tracker)", који се бави напретком земаља Западног Балкана у испуњавању услова за изузеће од њене наплате. У извјештају се процјењују кораци које су досад предузеле чланице Енергетске заједнице на Западном Балкану – Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Косово, Сјеверна Македонија и Србија – као и Грузија, Молдавија и Украјина, у испуњавању шест услова за изузеће од CBAM-а. Црна Гора припрема први Закон о ОИЕ, није спојила тржиште, усвојила је Закон о клими, а једина има опорезивање CO₂, са много нижим нивоом од цијена на основу EU ETS-а. Дакле, још пуно посла!

"пуни свој смисао" доживјела 2023. године, када је новац искориштен директно за развој ОИЕ пројеката.

Према Ђордановим ријечима, оно што представља највећи изазов у циљу изузећа од CBAM механизма, је повезивање нашег тржишта електричне енергије са неким од тржишта ЕУ, тзв.капловање тржишта.

На томе ради више институција, почевши од Министарства енергетике и рударства, више од годину дана, јер се ради о захтјевном и сложеном процесу, за које је потребно вријеме, али када овај услов испунимо, Црна Гора ће бити ослобођена примјене CBAM механизма до 2030 године, каже Ђордан.

Ефекат стаклене баште, климатске промјене, CO₂ емисије, некада су за све нас били непознаница, а данас изазов, којем треба погледати у очи и ући у борбу, закључује Ђордан.

Подсјетимо, националним и стратешким документима Црне Горе, планиране мјере у области енергетике, које треба да допринесу усклађивање у раду постројења са прописима ЕУ као и смањењу GXG емисија су: еколошка реконструкција ТЕ Пљевља, нове обновљиве електране, централно гријање у Пљевљима, израда и спровођење регулаторног оквира за енергетску ефикасност у зградама, већа енергетска ефикасност у јавним зградама, финансијски подстицаји за грађане/приватна домаћинства за инвестиције у енергетску ефикасност, енергетско означавање и захтјеви екодизајна за производе. Такође, спровођење критеријума енергетске ефикасности код јавних тендера, спровођење мјера енергетске ефикасности у јавним општинским предузећима, развој мреже за пренос и дистрибуцију енергије и смањење губитака, ремонт малих хидро-електрана и повећање њихове енергетске ефикасности и електрификација саобраћаја.

Циљ опорезивања није само да се тзв."прљава" енергија и "прљави" производи ставе под додатно оптерећење, већ је можда и најважнији циљ, да се прикупљени новац од загађивача, односно емисије CO₂, даље инвестира у зелене пројекте. Тако је у Црној Гори прошле године, заживио механизам искориштења средстава из Еко фонда.

ЕПЦГ је, са око 6.5 милиона еура уплаћених Еко фонду, практично створила услове да се тај фонд укључи у пројекат Солари 3000+ и 500+ и подржи грађане са субвенцијом од 20% за уградњу FN система, каже он. Додаје да ће ЕПЦГ, за недостајуће кредите за 2023.годину, издвојити око 12 милиона еура Еко фонду, од чега држава мора инвестирати у пројекте ОИЕ.

Подсјећамо да је Црна Гора, на аукцији за додјелу емисионих кредита за 2022. годину, прикупила око 9,26 милиона еура, и то од јединог правног лица које се пријавило – Електропривреде Црне Горе. Средства су уплаћена на рачун Фонда за заштиту животне средине (Еко-фонд), који је имао на располагању око 7,87 милиона еура, док је остатак отпао на порез на добит. Од те своте, 4,1 милион еура, односно 52,1%, је било одређено за пројекте Солари 3000+ и Солари 500+. Око 33,9% расположивих средстава или 2,7 милиона еура је требало бити утрошено на заштиту и унапређење животне средине, док је преосталих 1,1 милион еура одређено за подстицање иновација у складу са Стратегијом паметне специјализације Црне Горе (2019-2024).

КАКО ИЗБЈЕЋИ СВМ?

ЕУ је, како би доскочила јефтиним производима из неразвијених земаља, увела додатно опрезивање производа, који у себи садрже CO₂ емисије.

-Механизам је назван СВМ (Carbon Border Adjustment Mechanism). На овај начин, ЕУ покушава да створи фер конкуренцију производа на свом јединственом тржишту. СВМ се примјењује на производе као што су: челик, алуминијум, вјештачка ђубрива, електрична енергија...Примјену механизма спроводи Енергетска заједница, која је дефинисала сет правила којим је омогућила трећим државама, да уз испуњавање одређених услова, могу бити изузете од примјене СВМ механизма, када је у питању електрична енергија. Ти

услови се углавном дефинишу кроз примјену регулативе, коју државе треба да усвоје и примијене кроз национална законодавства. Дио регулативе јесте и наплата такси на емисије CO₂, коју Црна Гора има и која је

У Црној Гори, емисије гасова са ефектом стаклене баште, на глобалном нивоу, износе свега 0,009 %; Црна Гора, ипак, наставља да предузима све неопходне кораке у циљу поштовања међународних обавеза.

ЕПЦГ – СОЛАР ГРАДЊА

Напорним радом до резултата

Успјешна реализација пројекта Солари сврстала је Солар градњу, кћерку фирму Електропривреде Црне Горе, у ред најдоминантнијих компанија у Црној Гори у области обновљивих извора енергије и, после три године постојања, промовисала је у регионалног лидера по броју и снази уграђених фотонапонских система

Марија Вукотић

У дијелу пројекта Солари 3000+/500+ намијењеног домаћинствима, екипе ЕПЦГ -Солар градња уградиле су 3048 фотонапонских система, укупне снаге 19.923 kW, односно 22.773.1 kWp. Уграђено је и 330 на кровове привредних субјеката снаге 9.970 kW, односно 11.592,15 kWp. Добра динамика настављена је и у реализацији пројекта Солари 5000+, гдје је већ сада уграђено 1093 фотонапонских система, укупне снаге 9.665 kW, односно 10.763,65 kWp.

- Успјешна реализација пројекта 3000+ и 500+ позиционирала нас је

као најдоминантнију фирму у Црној Гори из области обновљивих извора енергије, тачније соларних електрана, а самим тим најпрепознатљивији смо у региону по броју и снази уграђених фотонапонских система, са поносом истичу у Управи и менаџменту ЕПЦГ Солар градња.

Солар градња основана је као ћерка фирма Електропривреде Црне Горе, у чијем систему послује од септембра 2021. године. Основа пословања је пројектовање, уградња и одржавање фотонапонских система, с тенденцијом ширења обима дјелатности. Оснивање кћерке фирме Електропривреде везује се за поче-

так енергетке револуције и изражену потребу за ангажовањем стручног кадра како би се актуелни и планирани пројекти успјешно спровели.

У складу с дугорочним циљевима, стратегијом одрживости и еколошким императивима, Електропривреда Црне Горе иницирала је пројекте који се односе на замјену и смањење коришћења штетних извора енергије, а ЕПЦГ Солар градња добила је кључну улогу у процесу масовне уградње кровних соларних електрана, уз настојање да буде друштвено одговорна, тржишно оријентисана и профитабилна компанија, да активно учествује у привредном развоју Црне

ЕПЦГ и ЕКО фонд потписали Споразум о заједничком финансирању пројекта Солари 5000+(70MW)

Извршни директори ЕПЦГ и Еко-фонда, Иван Булатовић и Драшко Бољевић, потписали су Споразум о заједничком финансирању и реализацији пројекта "Солари 5000+ (70 MW)" за физичка и правна лица.

- Изузетно ми је драго што, склапањем овог споразума, настављамо веома успјешну сарадњу са Еко-фондом, на задовољство свих учесника у пројекту, нарочито крајњих корисника, истакао је приликом потписивања споразума извршни директор ЕПЦГ Иван Булатовић.
- Веома смо задовољни досадашњом сарадњом, тако да сам сигуран да ћемо успјешно реализовати и пројекат Солари 5000+, сагласан је био и извршни директор Еко-фонд, Драшко Бољевић.

Споразумом је предвиђено да Еко-фонд учествује у пројекту кроз додјелу субвенција од 10% за уградњу фото-напонских панела за физичка и правна лица, а споразум представља наставак успјешне сарадње, започете 2021. године, у склопу пројекта "Солари 3000+ и 500+".

оснивања, до формирања стручних тимова за обиласке, извођење радова и надзор.

Почетак реализације пројекта у области соларне енергије у Црној Гори представљају озбиљан искорак у процесу енергетске транзиције. Електропривреда планира бројне пројекте из области соларне енергије, као што су наставак масовне уградње соларних панела – Солари 5000 + и 10000 +, али и конструкцију великих соларних електрана на језеру Слано, на бранама Сланог и Врца

те на обали Крупца, на Бриској Гори, Вилусима и Драгалу.

ЕПЦГ Солар градња, свакако ће бити важан дио свих нових, великих пројеката у области ОИЕ, чија се реализација, суочава и са административно-техничким проблема као што су недефинисани просторни планови, несређени јавни регистри имовине и власника, ограничени и недефинисани услови прикључења, неизвјесност добијања разних дозвола итд, али се надају успјешном превазилажењу баријера.

ЕПЦГ И ЖИЧАРА КОТОР-ЛОВЋЕН ПОТПИСАЛЕ
МЕМОРАНДУМ О РАЗУМИЈЕВАЊУ

Могућност будуће сарадње у домену валоризације обновљивих извора енергије

Томаш Дамјановић

Представници Електропривреде Црне Горе и ДОО Жичара Котор-Ловћен потписали су недавно Меморандум о разумијевању у циљу постављања оквира за идентификовање могућности будуће сарадње, са фокусом на обновљиве изворе енергије.

ЕПЦГ има снажну потребу за стабилним и поузданим снабдијевањем електричном енергијом, по могућности утемељеним на обновљивим изворима енергије, гдје год је то могуће, како би се Црној Гори омогућило да експлоатише своје потенцијале и оствари привредни раст. У намјери да реализује наведене циљеве ЕПЦГ настоји да оствари партнерство са поузданим субјектима.

Жичара Котор-Ловћен представља један од кључних инфраструктурних туристичких пројеката у Црној Гори. Компанија тежи поштовању принципа заштите животне средине и одрживости, чему ће додатно допринијети постепени прелазак на доминантно коришћење извора обновљиве енергије. Повезујући град Котор са Националним парком Ловћен, Жичара омогућава смањење аутомобилског саобраћаја и емисије штетних гасова у овом заштићеном природном подручју.

У овом моменту најзанимљивији пројекти за успостављање потенцијалне сарадње између ЕПЦГ и Жичаре Котор-Ловћен односе се на уградњу фотонапонских система на станици Дуб, на којој се налази велики број паркинг мјеста за путничке аутомобиле и аутобусе, и станици Кук,

која располаже значајним земљаним површинама околу објеката.

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић, истакао је да развој нових пројеката из домена обновљивих извора енергије представља стратешку оријентацију компаније.

Прије три године смо, покретањем пројекта СОЛАРИ 3000+ и 500+, потом и наставком у виду пројекта СОЛАРИ 5000+, показали спремност да се ухватимо у коштац са изазовима енергетске транзиције. Вјерујемо да се пословна филозофија 'Производи тамо гдје трошиш' показује као добитна комбинација, како за нашу компанију, тако и за све грађане Црне Горе - навео је Ђукановић.

Извршни директор ЕПЦГ, Иван Булатовић, казао је да енергетика представља покретач друштвено-економског развоја сваке државе.

Имајући у виду чињеницу да је енергетика, из сасвим разумљивих разлога, централна тема у јавности током претходних година, јасно је да дефинисање приоритета и стратегија развоја енергетског сектора у значајној мјери утичу на квалитет живота и стандард грађана. Приоритет развоја електроенергетских сектора у Црној Гори, као и у другим земљама региона, Југоисточне Европе и Западног Балкана у периоду до 2030. године треба да буде развој обновљивих извора енергије, у потпуности усклађен са енергетским и климатским политикама Европске уније. С тим у вези, сматрам да, у контексту валоризације обновљивих извора енергије, ЕПЦГ треба да сарађује са

свим релевантним факторима у Црној Гори, а Жичара Котор-Ловћен је свакако један од њих, нарочито ако се има у виду чињеница да су енергетика и туризам области с највећим развојним потенцијалом. Користим прилику да позovem и друге компаније да се укључе у пројекат Солари 5000+, јер је то оптимална варијанта за свеукупни развој Црне Горе - нагласио је Булатовић.

Предсједник Управног одбора ДОО Жичара Котор-Ловћен, Мартин Леитнер, оцијенио је да је данашње потписивање Меморандума о разумијевању у складу са темељним вриједностима пословања и дјеловања жичаре „Котор-Ловћен“.

Данас најављени почетак постепеног преласка на коришћење обновљивих извора енергије дио је нашег стратешког одређења које је усмјерено на заштиту животне средине и поштовање принципа одрживости. На тај начин, бићемо у прилици да сачувамо природне љепоте које нас окружују и по којима се жичара Котор-Ловћен препознаје у свијету. На крају, истакао бих да нас радује што је ЕПЦГ наш савезник у настојању да осигурамо здравију животну средину за будуће генерације - истакао је Леитнер.

Извршни директор ДОО Жичара Котор-Ловћен, Марко Цус, осврнуо се на значај преласка на коришћење обновљивих извора енергије на посјетиоце Жичаре.

Примјеном обновљивих извора енергије, унапређујемо искуство наших посјетилаца, али и истичемо значај бриге о заштити животне средине. Вјерујем да ће посјетиоци Жичаре уживати у свим погодностима које доноси најављени прелазак на обновљиве изворе енергије и да ћемо заједно наставити да његујемо и чувамо нашу природу - закључио је Цус.

Потписивању Меморандума о разумијевању присуствовали су и технички директор ЕПЦГ, др Љубиша Ђурковић, финансијски директор ЕПЦГ, мр Бранислав Пејовић, чланови Управног одбора Жичаре Котор-Ловћен, Александар Митровић и Милан Ивановић, и извршни директор компаније Нови Волвох, Славољуб Попадић.

Марија Вукотић

Извршни директор Електропривреде Иван Булатовић, на отварању ЦИРЕД-а, казао је да овакви догађаји омогућавају да се људи из струке боље упознају са тематиком, процесима и методологијама планирања развоја електродистрибутивних мрежа и додао да овакви скупови са импресивном листом учесника доносе квалитетну размјену знања и искустава о заједничким проблемима развоја технологије, реорганизације и модернизације дистрибуције електричне енергије. Булатовић је нагласио да приоритет развоја електроенергетског сектора у земљама региона, Југоисточне Европе и Западног Балкана до 2030. године треба да буду ОИЕ који ће бити у потпуности усклађени

ПРВО САВЈЕТОВАЊЕ О ЕЛЕКТРОДИСТРИБУТИВНИМ МРЕЖАМА ЦРНЕ ГОРЕ

Прилика за размјену знања и искустава

На Савјетовању о електродистрибутивним мрежама у организацији Националног комитета ЦИРЕД ЦГ које се одржало у Будви учесници су имали прилику да чују информације о најновијим научним и стручним сазнањима релевантним за електродистрибутивну дјелатност и електроенергетику уопште

са енергетским и климатским политикама Европске Уније.

Извршни директор Електропривреде сматра да кроз дискусију о темама попут компоненте дистрибутивних система, квалитет електричне енер-

гије и електромагнетне стабилности, стручна и шира јавност може доћи до неких нових сазнања и искустава.

Не мање важно је и увезивање инжењерских послова, будући да енергетска транзиција кроз коју прола-

зимо има глобални карактер тако да ЦИРЕД и слични скупови помажу у акумулирању знања и бољој реализацији будућих пројеката, закључио је Булатовић.

На отварању Савјетовања о елект-

родистрибутивним мрежама говорио је и др Горан Ковачевић, председник Националног комитета ЦИРЕД Црна Гора који је, између осталог, истакао да присуство стручњака и научника из региона, потврђује потребу да се размјеном искустава из праксе и научних истраживања из области дистрибуције електричне енергије што свеобухватније размотре проблеми који су карактеристични за овај регион.

Скупу су се обратили и Зоран Симендић- ЦИРЕД Србија, Антон Марушић, председник Хрватског огранка ЦИРЕД-а, Предраг Мијајловић, председник Црногорског комитета међународног вијећа за велике електричне мреже, Владимир Чађеновић, председник Одбора директора Цедис-а и Иван Асановић, извршни директор Црногорског електропреносног система.

Прво савјетовање о електродистрибутивним мрежама Црне Горе отворио је државни секретар у Министарству енергетике и рударства Лоран Мохамед. Стручни рад Савјетовања одвијао се у шест стручних комисија у оквиру којих је презентовано преко осамдесет радова, док је пратећа изложба окупила око тридесет компанија. Скупу је присуствовало више од 350 учесника како аутора реферата и представника фирми тако и позната -еминентна имена из свијета енергетике.

ЕПЦГ РАЗМАТРА МОГУЋНОСТ УКЉУЧИВАЊА ХИБРИДНИХ СИСТЕМА У ПРОЈЕКАТ СОЛАРИ

Жељко Пекић, главни координатор пројекта Солари, обраћајући се као панелиста учесницима првог савјетовања ЦИРЕД-а у Црној Гори казао је да с обзиром на динамику развоја нових технологија и промјена услова у којима функционише дистрибутивни систем, ЕПЦГ планира у наредном периоду размотрити могућност укључивања хибридних система у пројекат, али је, прије свега, потребно припремити јасну анализу техно-економских предности и мана коришћења хибридних рјешења.

Пекић је истакао да пројектима Солари није предвиђена уградња хибридних система за складиштење енергије.

Један од разлога је то што Црна Гора још нема јасно дефинисану правну и техничку регулативу која се односи на коришћење батеријских система и примјене свих безбјед-

носних мјера у случају острвског напајања дијела система. У периоду припреме пројекта, цијена литијумске батерије које имају гаранцију до 10 година и даље је била висока, што би знатно повећало инвестицију, тј. период отплате система, па самим тим би утицало на коначну заинтересованост потрошача за пријављивање, објаснио је Пекић на Првом Савјетовању о електродистрибутивним мрежама Црне Горе.

ПОСЛОВАЊЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ НА БИЛЕТЕРАЛНОМ И ОРГАНИЗОВАНОМ ТРЖИШТУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

На тродневном савјетовању заједнички рад на тему „Пословање Електропривреде Црне Горе на билатералном и организованом тржишту електричне енергије“ представиле су и колегинице Божана Миљанић

Марушић и Маја Рашковић, из Дирекције за управљање енергијом. У раду су приказане етапе развоја тржишног пословања, на које је много утицао процес либерализације тржишта у земљама у региону. Предмет анализе у раду је било и отварање берзи у сусједним земљама чиме су се створили предуслови да се енергија купује или продаје по спот цијенама, чиме је уведен нови концепт у тржишном пословању у Електропривреди Црне Горе, док је наша компанија директно или користећи „market access“ „услуге присутна на берзама HUPX, CROPEX, SEEPX i MEXX. Додатно, у раду је анализиран утицај гео-политичких дешавања у свијету, дешавања током пандемије корона вируса и ограничења у погледу алокације прекограничних преносних капацитета на тржишно пословање у нашој компанији.

РЕИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА ПО ПРИНЦИПУ "BROWNFIELD JE BOЉI OD GREENFIELD "

Електропривреда дио пројекта

Општина Никшић у сарадњи са Електропривредом организовала је Open day поводом имплементације пилот-пројекта

„Реиндустријализација по принципу Brownfield is Better than Greenfield “У оквиру Open day-а учесници су обишли пилот локацију бивше Жеље-

заре, а након тога организована је панел дискусија у ИПЦ Технополис. Заинтересовани за ову тему су имали прилику да размјењују идеје,предлажу рјешења и активно учествују у развоју и трансформацији ове локације као и то да се конкретно упознају са концептом Brownfield is Better than Greenfield , а презентовале су се потенцијалне пилот локације које могу бити предмет реиндустријализације, градње рециклажног центра .

ЕПЦГ учествује као демонстрациони партнер, као власник дијела бровнфилд локације,а вођа пројекта је колегиница Јелена Шипчић, помоћница извршног руководиоца Дирекције за ИМС и опште послове. Шипчић сматра да овај пројекат треба постати примјер добре праксе просторне прилагодљивости и еколошке трансформације свих деградираних индустријских зона у Црној Гори.

Панелисти на одржаном Open day-у били су Александар Перовић, НВО Озон, Наташа Биговић, Секретаријат за инвестиције и пројекте у општини Никшић и Вера Мирковић из Секретаријата за уређење простора и заштиту животне средине.

Догађај је организован у оквиру Interreg Program Дунавског региона који финансира Европска унија. Пројекат има за циљ ревитализацију постојећих неискоришћених, напуштених и запустјених локација и објеката у индустријске, производно оријентисане сврхе, чиме би се смањила изградња нових индустријских зона, односно избјегла нова употреба земљишта, затварање тла и даљи губитак биодиверзитета у Дунавском басену. Лидер пројекта је Словеначка привредна комора, а је укључено је шест локалних самоуправа из различитих земаља: Општина Храстник (Словенија), Град Зјеница (Босна и Херцеговина), Град Сомбор (Србија), Општина Решица (Румунија), Општина Вратца (Бугар-

ска) и Општина Никшић (Црна Гора). Укупна вриједност пројекта је 2.398.800 , а завршетак реализације

пројектних активности планиран је до 30.јуна 2026.године.

Марија Вукотић

IZUZETNI USLOVI

OTPLATE DUGA ZA DOMAĆINSTVA!

od 1. maja do 31. jula

PODIJELIMO TERET

više informacija

www.epcg.com

Elektroprivreda Crne Gore

19100

Fiksne mjesečne rate od 20 eura | Obustava obračuna zatezne kamate | Izuzeće od prinudnih mjera naplate

Сјеверна Македонија на прагу енергетске независности

Захваљујући повећању соларног капацитета у прошлој години за 251% у поређењу са 2022. годином, Сјеверна Македонија смањила је значајно увоз електричне енергије. Највећи дио нових електрана у 2023. години чине фотонапонске електране са укупним инсталисаним капацитетом од 361,9 MW. Увозом је покривено само 2,75% потрошње електричне енергије, што значи да је увоз смањен за 30%. У електроенергетски и електродистрибутивни систем у 2023. години, укупно је унијето 9.663 GWh електричне енергије, што је за 3,75 одсто више него у 2022. години. Из ОИЕ је произведено 2.173 GWh, удио ТЕ је око 40%, ХЕ 27%, а солара 19,22%

(Енергетски портал)

Европа улаже 1,4 милијарде еура за развој Н2

Европска комисија одобрила је 1,4 милијарде еура државних подстицаја за чланице ЕУ како би подстакла развој и индустријску примјену револуционарних технологија водоника што би допринијело декарбонизацији сектора мобилности и транспорта. Ово је четврти талас Важних пројеката од заједничког европског интереса (IPCEI), познат као Nu2Move, који имају за циљ да прикупе преко 43 милијарде еура, подржавајући више од 120 пројеката у којима учествује готово 100 европских компанија. Пројекат обухвата више линија; једна развија транспортне апликације, друга високоперформансне технологије горивних ћелија за бродове и локомотиве, трећа складиштење водоника у возилима те производњу водоника за мобилне и транспортне апликације. (energetskiportal.rs)

Електрични аутобуси освајају Европу

Од свих продатих градских аутобуса у 2023. години у Европи 36 % као гориво користи електричну енергију, што је по први пут већи удио у односу на оне који користе дизел гориво. У томе предњаче Словенија, Данска, Холандија, Ирска и Финска. Са овом стопом раста, удио од 100% нових градских аутобуса са нултим емисијама могао би са буде достигнут до 2027. године. Међу тржиштима са најмање 1.000 нових градских аутобуса у 2023. лидер је Велика Британија са уделом у продаји од 63%, Шпанија са 40%, трећа је Италија па Њемачка.

(energetskiportal.rs)

Бугарска изградила највећу СЕ на Балкану

Највећа балканска соларна електрана, лоцирана недалеко од села Априлци у Бугарској, од јула почиње са радом пуним капацитетом. Постављено је више од 800.000 панела који су крајем маја радили капацитетом од 251 MW, док пуна инсталисана снага електране износи 400 MW. Соларна електрана простира се на 8.000.000 квадратних метара и видљива је на сателитским снимцима. Укупна инвестиција није јавно објављена, али се процјењује на 200 милиона еура.

(energetskiportal.rs)

Беч-цигле од грађевинског шута и брашна

У оквиру пројекта „Биофабрика Беч“ у овом граду праве се цигле од грађевинског шута и отпада. У процесу се користи чак и грађевински шут настао током изградње нове метро-линије, али и остаци брашна. Цигле ће бити коришћене за изградњу дијела фестивалског центра „Vienna Десигн Week“ у септембру. За израду се користи глина са грађевинских локација подземне жељезнице, као и остаци брашна из пекаре Штрек (Ströck). Глина се, у овом пројекту не пече, већ суши на ваздуху, што је енергетски још ефикасније. (energetskiportal.rs)

Солитери као складишта енергије?

Након постепеног пуштања у рад првог свјетског гравитационог система за складиштење енергије, поред једне вјетроелектране недалеко од Шангаја, компанија Energy Vault планира примјену овог иновативног концепта у изузетно високим зградама широм свијета. Нови гравитациони системи за складиштење енергије би требало да се развијају у оквиру партнерства са архитектонском фирмом SOM из Чикага, која планира да пројектује зграде висине до чак једног километра. Иновативно рјешење које примјењује Energy Vault се заснива на сили Земљине теже и потенцијалној енергији, при чему се вишак електричне енергије из обновљивих извора користи за подизање баласта (блокова) од композитних материјала на велику висину, а онда се по потреби терет испушта, а електромотори производе струју.

(balkangreenenergy.com)

Највећа соларна електрана на свијету

У Кини је пуштена у рад највећа соларна електрана на свијету. Електрана је снаге 3,5 GW смјештена у пустињском региону сјеверозападне провинције Синђанг – провинцији познатој по двије велике пустиње, Такла Макан на југу и Гурбантунгут на сјеверу, које се убрајају међу најсувљим просторима на свијету. Годишње би требало да производи преко шест милијарди GWh електричне енергије! Огромна инсталација заузима неvjероватних 13.000 хектара површине!

(energetskiportal.rs)

Припремила: Татјана Кнежевић Перишић

ДОДИЈЕЉЕНА ПРИЗНАЊА TOP BUSINESS MONTENEGRO AWARDS 2024.

Електропривреда Црне Горе убједљиво на првом мјесту

На основу остварених пословних прихода недавно је додијељено двадесет једно признање Top Business Montenegro Awards 2024, четири по основу величине предузећа, петнаест за кључне дјелатности црногорске привреде и по једно за највећег послодавца и најбоље новоосновано предузеће. У категорији великих компанија, признање за пословне приходе добила је Електропривреда Црне Горе

Марија Вукотић

Награда Top Business Montenegro Awards 2024 у категорији великих компанија додијељена је и ове године Електропривреди па је на тај начин потврђена позиција Електропривреде Црне Горе као предузећа које остварује највеће пословне приходе у земљи. Са готово пола милијарде еура, Електропривреда Црне Горе је убједљива на првом мјесту листе великих предузећа, па је као таква и примила награду на свечаности

коју смо, заједно са нашим партнерима, уприличили 4. јуна текуће године за успјешне црногорске компаније казао је Ратко Николић, оснивач Vi Consultinga, провајдера пословних информација и аналитички партнер ТБМ иницијативе.

Прилика је да још једном захвалим нашим Партнерима, уз чију подршку се ова иницијатива реализује. Мисија иницијативе Top Business Montenegro Awards 2024 јесте да подржи оне који инвестирају у знање, иновације и одрживи развој, јер се економски

напредак и боља будућност темеље на улагањима у знање и образовање додаје Николић.

Концепт Top Business Montenegro Awards 2024 иницијативе је такав да кроз више активности које обухвата, промовише пословни успјех домаћих компанија које тржишно послују и добру пословну етику, а културу уредног финансијског извјештавања подиже на виши ниво. Уз то, пратимо и кретања у црногорској економији и кључне параметре пословања, како по групама предузећа по величини

(микро, мала, средња и велика), тако и у оквиру појединих пословних дјелатности. Сматрамо да је мјерење пословних резултата од изузетне важности, имајући у виду да се у промјенама и трендовима које запозимо налазе резултати преузетих активности, као и мотиви за нове акције и политике сматра Николић.

Једноставно, ефикасно управљање предузећем, а и економијом уопште, могуће је само ако су резултати мјерљиви. Другим ријечима, не може се управљати процесима ако не мјерите ефекте тих процеса, а ми дајемо конкретан допринос таквом приступу.

Николић сматра да је пословна 2023. године, за многа црногорска предузећа, била најбоља пословна година од кад постоје. На нивоу привреде, остварено је око 14,2 милијарди пословних прихода, 11,5% више него претходне године, а укупни нето-резултат износио је преко ЕУР 700 милиона, што је око 50% више него претходне пословне године. Порастао је и број предузећа за око 8%, као и број запослених у предузећима за око 9%. Што се тиче квантитативних показатеља, пословна година је била изузетно успјешна. У исто вријеме, структура предузећа је остала иста, чак и у структури новооснованих предузећа, што нам говори да у скорој будућности не можемо очекивати промјене по оним питањима која чине кључне изазове наше економије, односно да ће они и даље остати, каже Николић.

Јавност за Пројекат ТОП БИЗНИС каже да је препознатљив, а признања која се њиме установљавају јако важна за бизнис заједницу у Цр-

ној Гори а тим поводом Николић изражава задовољство.

-Ми дајемо све од себе, али наравно да то добија прави смисао тек кад је препознато од оних којима је намијењено, од црногорске пословне заједнице. Свакако, настојимо да тај утисак одржимо и унаприједимо у наредним годинама.

На питање како би се развој бизни-

са могао унаприједити у Црној Гори Николић је мишљења да у управљању економијом недостаје стратешки приступ који би подразумијевао визију развоја на дуги или бар средњи рок, а који би био подржан текућим економским политикама, прво у дијелу пореске политике, а затим и у дијелу других стимулација које би свеукупно усмјеравале црногорску економију у жељеном правцу.

Наравно, у свијету сталних и интензивних промјена, тешко је управљати, али подразумијева се стално стратешко прилагођавање које уважава реалност, али не утиче на магистралне правце развоја. А жељени правца треба да буду управо дугорочно одрживе индустрије и технологије које неће трошити ресурсе на рачун будућих генерација и које морају бити атрактивна подручја за инвестирање.

А да би Црна Гора била атрактивна пословна дестинација, она прије свега треба да буде стимулативна за улагања домаћих предузећа и она страна предузећа која већ послују у Црној Гори, па тек тада можемо очекивати да ће бити атрактивна и новим инвеститорима, који тек треба да је открију.

НИКОЛА ВУЧЕВИЋ
ПРОСЛАВЉЕНИ ЦРНОГОРСКИ КОШАРКАШ

Рад, посвећеност и дисциплина су формула за успјех

Црногорски кошаркаш Никола Вучевић тренутно игра за Чикаго булсе и репрезентацију Црне Горе, на позицији центра. На колеџу је играо за тим Јужне Калифорније (енгл. USC Trojans). На НБА драфту 2011. одабрала га је Филаделфија као 16. пика. Прву сезону у НБА провео је у Севентисиксерсима, а пре почетка сезоне 2012/13. прослеђен је Орландо меџику у склопу трејда у ком су учествовала четири тима. Девет сезона је провео у Меџику и за то време је двапут био дио НБА ол-стара. Средином сезоне 2020/21. прешао је у Чикаго булсе, за које и данас успјешно наступа

Елеонора Албијанић

НБА. Сан сваког кошаркаша за многе недосањан. Што је теби помогло да постанеш НБА играч?

Највише рад, посвећеност и дисциплина. Као мали сам видео да имам одређени таленат за кошарку, а с обзиром да ми отац бавио кошарком, од малих ногу сам играо и жеља ми је била да будем као он. Након што сам отишао на колеџ, после друге године видео сам да постоје неке шансе да стигнем и до НБА, али кључ свега била је посвећеност од малих ногу. Имао сам јасно зацртан циљ да успијем у кошарци и на томе сам радио максимално.

Још једна круна спортске каријере је играње у репрезентацији. Да ли се, и у ком смислу, разликује

играње за клуб од играња за репрезентацију?

Разликује се доста. Прво када играш за клуб, то је ваш посао, плаћени сте за то, а када је репрезентација у питању, ту представљате земљу и свој народ и ту сте добровољно, тако да се то другачије третира, другачије су емоције и другачије је испраћено од стране навијача.

Сјећам се кад сам био мали увијек смо гледали репрезентацију, то је некад била Југославија, па СЦГ, освајали су титуле и онда машташ о томе да и ти некад доживиш то.

Имаш једну земљу за коју можеш да играш, а клубове мијењаш и другачије су емоције. Велика је част играти за репрезентацију и бити на свим великим такмичењима, а ево надам се да ћемо бити и на Олимпијским играма.

Много младих из Црне Горе студира и игра кошарку у Америци. И онда дођу на утакмицу Чикаго Булса. Ниво њиховог поноса кад се каже „Никола Вучевић фром Монтенегро“ не може се измјерити, њихово срце куца као да су он и на терену. Јесте ли тога свјесни? Шта бисте поручили тим младим људима?

Свјестан сам тога, али и да сам имао среће да из Црне Горе стигнем до НБА лиге и да на тај начин представљам своју земљу тамо. Прија ми када ми прилазе млади људи из наше земље, када се угледају на мене и кажу да сам им идол. То много прија сваком спортисти, али то носи и одређену одговорност, како се понашате у јавности и опхођењу према фановима. У Чикагу има доста наших људи, а ја трудим се да максимално све испоштујем.

”

”Имао среће да из Црне Горе стигнем до НБА лиге и да на тај начин представљам своју земљу тамо. Прија ми када ми прилазе млади људи из наше земље, када се угледају на мене и кажу да сам им идол”

”

”Велика је част играти за репрезентацију и бити на свим великим такмичењима, а ево надам се да ћемо бити и на Олимпијским играма”

Слиједи квалификациони турнир за одлазак на Олимпијске игре. Да ли је реално очекивати пласман? Уствари, колико је тешко играти под неком врстом притиска јавности која има велика очекивања?

Притисак је у овом послу увијек присутан, без обзира да ли играте за репрезентацију, када имате притисак јавности или за клуб, када имате притисак јер морате да оправдате уговор. То је дио посла и морамо знати да се носимо са тим. Али, са друге стране, не идемо у Ригу као главни фаворити па да имамо неки нереалан притисак, имамо притисак јер је то наша велика жеља. Турнир је тежак сам по себи, све екипе које су стигле до тог турнира сигурно су квалитетне, свака утакмица је тешка, посебно данас када сви играју кошарку, а и напредовала је свуда. Прије су то биле Европа и Америка, сада је и Азија, Јужна Америка, Африка, Аустралија, свуда се игра кошарка, тако да у сваком мечу морамо бити на максимуму. Али, вјерујем да можемо да прођемо.

Које спортске вриједности бисте издвојили као најважније, које су саставни дио твог свакодневног живота, на терену и ван њега?

Дисциплина. Трудим се да будем дисциплинован у свему што радим, а поготово у спорту, што се тиче тренинга, припреме за тренинг, спавања, исхране, опоравка, све то се трудим да одржавам на максималном нивоу и да не прескачем ниједан корак. Мислим да ми је то помогло да будем здрав и константан. Такође, ван терена, трудим се да будем дисциплинован и одржавам ред, а посебно сада када имам три сина и желим да то пренесем на њих.

ПРИПРЕМЕ КОШАРКАШКЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ

Циљ пласман на Олимпијске игре

Дино Радончић:

Да ли си спреман за предолимпијски турнир, први у историји црногорске кошарке?

-Част је и привилегија бити дио ове репрезентације и провести неко вријеме са овим момцима. Мислим да је сан сваког спортисте играти Олимпијске игре. Нас су добри резултати на европским и свјетским првенствима довели до позиције да можемо да се боримо за то. Сигуран сам да ћемо се од првог дана борити. Као и увијек јако сам срећан што сам ту, јер волим да играм за репрезентацију – казао је Радончић.

Кошаркаши Црне Горе почели су припреме за квалификациони турнир за пласман на Олимпијске игре. Нашу селекцију од 2. до 7. јула очекује турнир у Риги, гдје ће бити у групи са Бразилом и Камеруном, док су у другој групи домаћин Летонија, Грузија и Филипини.

По двије селекције из групе одлазе у полуфинале, а побједник турнира иде у Париз на Игре.

На списку су: Кендрик Пери (Уникаха), Игор Дробњак (СЦ Дерби), Петар Поповић (Будућност Воли), Ђорђије Јовановић (Будућност Воли), Марко Кљајевић (Подгорица), Лука Богавац (СЦ Дерби), Зоран Вучељић (СЦ Дерби), Дино Радончић (Бајерн), Андрија Славковић (Будућност Воли), Емир Хаџибеговић (СЦ Дерби), Алекса Илић (Будућност Воли), Василије Баћовић (СЦ Дерби), Марко Симоновић (Бахчешехир), Филип Анђушић (Подгорица) и Никола Вучевић (Чикаго).

Црна Гора ће припреме одрадити у Подгорици, а од 25. до 27. јуна ће учествовати на Акрополис купу у Грчкој, гдје ће одиграти контролне утакмице против домаћина и Бахама, који такође играју у квалификацијама за ОИ.

Рекао сам раније да је овај турнир награда за добро одиграно Свјетско првенство. Први пут се појављујемо на оваквом турниру. Заједно са нама шест озбиљних екипа, сви су кандидати за одлазак на Олимпијске игре, од Филипина па до Црне Горе. Све су то озбиљне репрезентације, са јаким ростерима и сви ће се борити за једно мјесто – нагласио је селектор Бошко Радовић.

Црна Гора на старту турнира игра са Бразилом, док је дан касније ривал Камерун.

Бошко Радовић

Петар Поповић:

Колико би одлазак кошаркашке репрезентације Црне Горе на Олимпијске игре значио за црногорску кошарку и за каријерни пут сваког кошаркаша?

- Одлазак на Олимпијске игре, гдје ће се наћи само 12 репрезентација свијета, би био огроман успјех за нашу земљу и нашу кошарку. Од кад смо били дјеца сви смо гледали у Олимпијске игре као врхунац за сваког спортисту и сигуран сам да би одлазак тамо био остварење сна и сигурно највећи успјех у нашим каријерама. Мотива нам неће фалити, знамо да ће турнир бити изузетно јак и захтјеван, и да све екипе желе да оду на Олимпијске игре. Искористимо наредне двије недјеље да се што боље припремимо и да се надамо чуду у Риги – казао је Поповић.

Бразил је озбиљна репрезентација, али чекамо да видимо ко ће доћи, ко ће бити здрав. Камерун је незгодна, атлетски феноменална екипа, на прелиминарном списку имају кошаркаша из Индијане који је озбиљан играч. Видјећемо да ли ће играти или не.

Имамо прилику да идемо на Олимпијске игре, покушаћемо да се што боље спремимо и нападнемо то колико можемо - закључио је Радовић.

У стручном штабу селектора Радовића су помоћни тренери Владимир Тодоровић, Бошко Бошковић и Лазар Машановић, кондициони тренер Немања Марковић, тим менаџер Сеад Шеховић, физиотерапеути Периша Чагоровић и Петар Стојковић, доктор Иван Вукчевић и економ Дарко Савић.

Елеонора Албијанић

ДЕСЕТИ ЈУБИЛАРНИ КОШАРКАШКИ КАМП КОЛАШИН

Тренинге прошло преко 4000 дјеце

О држава се десети, јубиларни Кошаркашки камп у Колашину. Од оснивања кампа до данас, кроз програм је прошло преко 4000 дјеце, што је заиста податак вриједан поштовања.

Овај број не само да говори о популарности кампа, већ и о квалитету рада који се пружа у њему. Циљ организатора и тренера у кампу је увијек био да младима пружи не само спортске вјештине, већ и животне лекције, али и да их усмјери на стварање пријатељстава, која ће трајати.

“Овогодишња посјета најбољих црногорских кошаркаша кампу биле су изузетно значајне за све. За дјецу, то је била прилика да упознају своје идоле и да из прве руке добију савјете и инспирацију од врхунских спортиста” каже један од оснивача кампа Владо Шћепановић.

За организаторе, сви ти сјајни играчи и људи који су их подржали су били признање за упоран и квалитетан рад са млађим категоријама, као и потврда важности онога што раде. Долазак врхунских спортиста дао је додатни кредибилитет кампу у Колашину.

ЕПЦГ на један хумани начин годинама подржава рад кампа. Омогућава дјеци из Дома у Бијелој да буду учесници кампа, заједно са својим вршњацима. За ове младе људе, камп Колашин представља много више од спортских активности – то је прилика за испуњење снова и стварање трај-

Владо Шћепановић

них пријатељстава, што им често недостаје у њиховим животима.

“Захваљујући ЕПЦГ, ови млади људи могу доживјети безбрижно лјето испуњено смијехом и подршком. У заједничком духу, свака сезона кампа није само спортско такмичење, већ прилика за учење животних вјештина, тимског рада и самопоуздања.

Након десет година успјешног организовања Кошаркашког кампа у Колашину, сваке сезоне континуирано се унапређују концепти рада увођењем нових тренинга, нове опреме и инфраструктуре” - истиче Саво Ђикановић, организатор овог кампа.

- Драги млади кошаркаши, преданост и радна етика су кључни за успјех у кошарци. Научите из пораза и изазова, поштујте тимски дух и уживајте у процесу развоја. Будите истрајни, вјерујте у своје способности и никада не престајте да сањате велике снове – поручују организатори кампа.

Елеонора Албијанић

ИГОР ВУШУРОВИЋ
ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР ЦОК-А

Спортиста без снова тешко може бити добар спортиста

Са генералним секретаром Црногорског Олимпијског Комитета разговарали смо о томе ко ће све представљати нашу државу на предстојећим олимпијским играма у Паризу

” Спортиста без снова, моје је мишљење, тешко може да буде добар спортиста. Мислим да је највећи успех побиједити себе и лимите које сте сами себи поставили

Елеонора Албијанић

Олимпијске игре у Паризу се приближавају, сви се надамо да ће се црногорском тиму придружити још спортиста. Како теку припреме и ко би још могао употпунити наш тим?

Још мало више од мјесец дана остало је до коначног закључења листе спортиста који имају право наступа на олимпијским играма у Паризу. То се односи наравно и на наше спортисте.

Што се тиче оних који и даље имају шансу да остваре наступ на олимпијским играма кроз квалификационе турнире, односно норме, можда највише пажње наше јавности има кошаркашка репрезентација Црне Горе.

Утакмицом против Камеруна, 2. јула, а након тога и Бразила, наши кошаркаши пробаће прво да додју до полуфиналних, односно финалног меча на турниру у Летонији. Само побједник тог турнира има право наступа на олимпијским играма двије недеље касније.

Што се тиче појединачних спортова, на жалост, повреде Марије Вуковић и Данијела Фуртуле који су имали наступе на претходним олимпијским играма у Токију, доведени су у питање. Према регулативи коју има Међународни олимпијски комитет у сарадњи са свјетском атлетском федерацијом, постоји могућност да се наша атлетика надје у Паризу у одређеним дисциплинама и ако ово двоје поменутих спортиста не буду у прилици да се такмиче у Паризу. Вјероватно ће та част припасти Дарку Пешићу у квалификацијама на 100 метара, односно Сладјани Пејовић у маратону.

Сходно правилима свјетске пливачке федерације постоји могућност да се у Паризу нађе двоје наших младих пливача, Јована Куљача и њен колега Милош Миленковић.

Уз Данку Ковинић, тенис, биће и наш први спортиста са нормом Миливој Дукић, једрење, као и ватерполо репрезентација Црне Горе.

Освајач сте олимпијске медаље са одбојкашком репрезентацијом СРЈ. Да ли је олимпијска медаља круна спортске каријере сваог спортисте?

Спортиста без снова, моје је мишљење, тешко може да буде добар спортиста. Поносан сам на звање које имам, али ја тај успех доживљавам као добар основ за надоградњу те круне. У њу треба додавати још драгог камења, уљепшавати је да би била још сјајнија, а све то кроз ангажман који изабере њен носилац. Носити круну са мало година и животног искуства може да буде и контра продуктивно, тако да се касније додје до правог сазнања шта је највеће достигнуће за спортисту.

Да ли мислите да је Олимпијски савез Црне Горе адекватно заступљен у црногорској јавности, односно колико вам финансијске могућности дозвољавају да промовишете дух олимпизма у нашој земљи? Колико вам значи донација ЕПЦГ у том смислу?

Рад ЦОК-а адекватно прати седма сила код нас, и на наше задовољство, на најбољи начин промовише наше активности. ЦОК нема активности какве имају национални савези у Црној Гори у смислу организације такмичења, већ се бави едукацијом, промоцијом олимпијског духа и његових начела, пројектима за унапредјење административних капацитета, превенцијом...

Са насим сјајним партнерима реализовали смо низ активности у овој години, од донација опреме основним школама у осам црногорских општина које су пратили часови о олимпизму, пет олимпијских каравана за најмладје и дружење с олимпијцима, крос на Ђемовском пољу за 400 основаца из неколико наших градова.

Сигуран сам да ће и сарадња са ЕПЦГ бити на том нивоу, да ћемо уз наш слоган СТВАРА СЕ НОВА ЕНЕРГИЈА реализовати све планиране пројекте.

У једном интервју навели сте да је Ваша спортска каријера завршена, али не и спортски живот. Шта по Вама тај спортски живот подразумева?

Спортски живот подразумева начела која вас воде кроз каријеру. Мото олимпијског покрета је “Брже, Више, Јаче!” а уско је везан за фер плеј, такмичење у здравој конкуренцији без забрањених удараца, истрајност. Рекао бих да су то и животна начела, па нека спортски живот буде опција стила живота.

Која би била Ваша порука младим спортистима, који је то пут који треба да слиједе, да би имали успјешну спортску каријеру, и нашли се можда и на најзахтјевнијем задатку, да бране боје своје земље на олимпијским играма, као врхунцу спортске каријере?

У данашњем времену је тешко бити добар савјетник, али без жеље и истрајности на спортском плану нема ни резултата. Већ сам навео моје схватање спортског живота, то је оно сто бих и савјетовао младе колеге спортисте.

Генерација којој припадам бављење спортом није гледала кроз призму која је везана за финансије, већ искључиво као љубав и жељу да се такмичите и напредујете. Врло је теско изаћи из комфорне зоне у којој данашњи млади људи живе.

Мислим да је највећи успех побиједити себе и лимите које сте сами себи поставили, али ако се тако нешто не проба, нема ни побједи, спортске или зивотне, свеједно.

ВЛАДИМИР МАРАШ ЦЕЗ МУЗИЧАР

ЕПЦГ компанија која подржава развој културе

Елеонора Албијанић

Црногорски композитор, аранжер и музички продуцент Владимир Мараш, познато је и признато име у свијету музике. За ауторски CD првјенац “Под каменом”, добио је Принчеву награду фестивала “Сунчане скале” и “Монтефон”, којег је освојио и за други албум “Letters from Montenegro”; трећи CD “10/8” издао је “Горатон”. Компонује за позориште, ради кратке музичке форме, шпице, цинглове и рекламе, а његов допринос за развој црногорске и регионалне jazz сцене је немерљив. Директор је и сувласник маркетиншке агенције “Composite Montenegro”, као и Record компаније “Rabbit Records”.

Кад се спомене име Владимира Мараша, прва асоцијација је цез музика. Одакле љубав према овој врсти музике?

То је тешко објашњива појава. Једноставно, од малих ногу живимо у

неком одређеном окружењу... социјалном, породичном... Све те околности на неки начин дефинишу ваше урођене таленте и предиспозиције. Породица је увијек била база из које свако дијете црпи основне системе вриједности и касније, сходно свом карактеру које је стекло рођењем, све то сублимира у особу која у зрелијим годинама постаје оно што заиста и јесте. Квалитетна музика било ког жанра, уколико сте одмалена окружени њоме, сигурно оставља неке добре трагове на одрастању. Уз мало талента, за који кажу да сам га имао, лако се дошло до филтрирања жанрова и искреног окретања цез музички. Некада су медији били мало другачији, да не кажем бољи, некада су филмови на тв-у били много бољи и “пуцали” су од добре музике (често цез музике), па тако, у годинама када се тинејџер окреће свом позиву, није било тешко претпоставити откуд ја у цез музички. Али, то је само био почетак једног дугог пута који, руку на срце, заиста

нема крај. Музика и љубав према музици ограничени су само биолошким трајањем човјека. И то је то.

Made in New York цез фестивал, наредне године јубиларни, десети. Најеминентнија имена свјетске цез сцене сваког јуна обрадују публику. Колико је тешко обезбиједити да дођу у Црну Гору?

Док за овај јун спремамо девети по реду Made in New York Jazz Festival, паралелно са тим, интензивно радимо на припреми јубиларног, десетог издања. Ко би рекао? Као да је јуче било... мала медитеранска земља, без неке велике цез традиције, неки тамо људи у тој Црној Гори, “дрзнули су се” да фестивал направе и у госте позову не било кога, већ сами крем свјетске цез сцене - Randy Brecker, Mike Stern, Dave Weckl, Bill Evans, Lenny White, Dee Dee Bridgewater, Alex Blake, Charenee Wade, Ameen Saleem... и још педесетак вансеријских цез умјетника прошли су претходних 8 година кроз Црну Гору и били драги гости нашег фестивала. Када правите производ попут овог - да су људи одушевљени гостопримством, природом, предјелима и људима, услугом, техничком продукцијом и организацијом - е онда се добар глас далеко чује и из године у годину, све нам је лакше да дођемо до највећих звијезда. Наравно, није то баш тако једноставно, али након девет година, репутација и Црне Горе и компаније Раббит Рецордс као продуцента фестивала допрла је далеко, па тако, неке велике ствари нам се већ нуде и саме од себе. Видјећемо хоће ли то уродити плодом, али ако уроди, Црна Гора може преко ноћи постати хит свјетска дестинација за културни туризам. Можете ви неке велике свјетске фаци довести једном, али ако то као домаћин не урадите како треба, не помажу више никакви новци. Имали смо срећу, али изгледа и знање.

Да ли музички умјетници генерално, а посебно они чије је опредјељење цез, имају подршку од свих који би у њиховом раду и развоју требали да учествују?

У овом тренутку, одговор на ово питање не може бити ни да, али ни не. Одговор је негдје између. Умјетности

генерално, па тако и цез умјетности, никада није обезбијеђен лак и лаган пут. То је пут са много патње, па тако, кад је неко талентован за умјетност, то је уједно и дар и клетва. Не живимо ни у Норвешкој, ни Шведској нити некој од земаља у којима систем боље препознаје врхунску умјетност и свјесно јој помаже да опстане и да се развија. Црна Гора је у фази напора да се култури обезбиједи неопходно мјесто у друштвеном систему вриједности, јер сви ми који живимо овдје, добро знамо да је култура увијек била третирана од сваке политичке елите скоро па као “нужно зло”. Резултати таквих политика видљиви су на сваком кораку. Дакле, институције система се заиста труде да покажу добру вољу и понуде подршку, али након насушних деценија борбе за бољи статус културе у овој земљи, то не иде очекиваном брзином и на очекивани начин. Наравно, увијек се ради о износима, о буџетима, али и потреби да систем управљања културом смогне снаге и знања да прво добро селекује најбоље и највјерније пројекте, а затим, да их адекватно подржи.

У супротном, најбољи пројекти ће грцати до изнемоглости и надам се да гријешим, лако склизнути у сопствено гашење. Ипак, гледајмо све то с ведрије стране и надајмо се да ће систем функционисати што боље и у што краћем року.

Многе је обрадовала и заинтригирала недавна вијест о доласку Стинга у Црну Гору 2025. Колико је ова вијест далеко од конкретне реализације његовог концерта?

У овом тренутку, заиста немам овлашћење да на ову тему дајем било какве информације. Оно што могу да кажем је да је Црна Гора и Made in New York Jazz Festival на столу за којим се одлучује, а коначан исход зависиће искључиво од Стингових намјера и планова за 2025. годину. Наравно, наши партнери из Њујорка јако и интензивно раде на томе да се неки велики концерт деси у Црној Гори наредне године, у склопу десетогодишњице одржавања Маде ин Њу Њорк Јазз Фестивала у Црној Гори. Свакако, сваку новост ћемо радо и одмах подијелити са грађанима и грађанкама.

ЕПЦГ годинама подржава Made in New York цез фестивал, како бисте оцијенили сарадњу?

Јако нам је важна подршка партнера. Да будем искрен, овакви пројек-

ти, не само од највећег значаја за Црну Гору већ и за шири регион, тешко би могли да опстану без подршке партнера. ЕПЦГ је већ неколико година наш поуздан партнер. Са јасном визијом и конкретном подршком нашем пројекту, ЕПЦГ ће убрзо постати један од партнера којима мјеримо више од 5 година континуиране сарадње.

Друштвена одговорност коју ЕПЦГ показује не само на овом, већ и на многим другим пројектима, служи за примјер и многим другим компанијама које имају моћ и потентност да подржавају културу, али то, мада за сада - не раде. У том смислу, осим што одавно не размишљамо о електричној енергији и стабилном напајању, ЕПЦГ је партнер за кога слободно можемо рећи да је препознао квалитет и свјетски стандард нашег фестивала који Црну Гору ставља на мапу најозбиљнијих европских цез програма. Због тога, једно велико хвала сигурно није довољно, али провјерено знам да су и наши партнери и пријатељи с оне стране Атлантика веома захвални на подршци коју од вас добијамо. Надамо се да ћемо у годинама пред нама нашу сарадњу учврстити и подићи на још већи ниво.

Позивамо све људе из Никшића да посјете неке од програма у оквиру фестивала. То је ријетка прилика да највећи домет умјетности у цез музици чујемо и видимо на прагу своје куће. На томе нам завиде и много развијеније земље, не само регион, већ и Европе.

Видимо се на деветом Made in New York Jazz Festivalu!

ВЕРИЦА ЧУЉКОВИЋ, ВИОЛИНИСТКИЊА

Магија креирања виртуозне умјетности

Марија Вукотић

Поред официјелног програма Симпозијума ЕПЦГ НЕТ који је био фокусиран на панел дискусије, предавања, презентације добро осмишљен и разнолик програм учинио је да ЕПЦГ НЕТ 2024 остане дуго у памћењу свих учесника и гостију.

Добру енергију већ на самом отварању Скупа најавила је позната црногорска виолинисткиња Верица Чуљковић која је својим одабиром композиција за ту прилику одушевила учеснике овогодишњег Симпозијума. У интервјуу за лист Електропривреда, Чуљковић истиче да у послу бескомпромисно инсистира на професионализму, као и на досљедности у договорима и коректном односу са људима са којима сарађује. Верица Чуљковић је кренула на путовање кроз музику када је имала само четири године. Тада је почела да открива и упознаје невјероватну, магичну моћ виолине, инструмента који већ одавно није везан само за класичну музику.

Дуго година један тип музике је доминирао код нас, али сада се примјећује да уживамо у разним варијантама. Једна од тих варијаната је инструментал. Увиђате ли да људи сада, захваљујући Вама, виолину доживљавају другачије?

Тачно је да до прије пар година уназад код нас комерцијални инструментални музички изрази нису били толико заступљени на музичкој сцени, међутим и конкретно правци којима се ја бавим су тек доживјели неку врсту експанзије и на свјетској музичкој сцени у последњих пар година, нарочито наступи у форми DJ & електрична виолина. С обзиром на то да сам на овај начин почела наступати прије неких 15 година, у почетку је било много теже дословно “објаснити” шта је идеја и како све то звучи и изгледа, међутим, сада је то концепт

који је јако популаран и драго ми је што код нас дио те заслуге припада мени, јер сматрам да је мој задатак да своју умјетност приближим што већем броју људи.

Како сте нашли свој музички израз?

Умјетнички израз је свакако генерисан кроз лични сензибилитет, идеје, симбиозу талента и техничких

могућности и негдје чак потребе тржишта. Ја нисам имала, нити сада имам егзактне пројекције или намјере по том питању, већ волим да се сваком пројекту, концерту, наступу посветим са посебном пажњом и та стална креативност, слобода и препуштање тренутку, дају специфичан музички израз као резултат.

Ведар дух, преданост, харизма и рекла бих посебна истанчаност према укусу који посједујете када је ријеч о цијелом наступу, колико је потребно дати себе? Ту су руке, ум, склад, покрети тијела, енергија...

По мом мишљењу, као и у свакој дјелатности или сфери живота, како дајемо тако можемо и да се надамо. У нашем свијету музике, нарочито када сте на сцени, сматрам да не можете пренијети оне емоције и расположења уколико их сами не осјећате, тако да је моја енергија та коју несебично морам да пружим публици, међутим она се по својој природи увијек мени врати. Сматрам да је апсолутно сваки детаљ јако важан, па је и у припреми свега стоји јако пуно труда и залагања, што није оно што се на први поглед одмах види, али сматрам да управо то одваја професионалце од аматера.

И даље учим како да прихватим комплимент на прави начин, вјероватно због константне тенденције и размишљања како нешто може да се побољша, али свакако на комплименте гледам као на конструктивну комуникацију и на тај начин ослушкујем и тумачим да ли смо ја и публика на истом трагу. Јако цијеним када неко са мном подијели своје мишљење о томе што радим, нарочито када издвоје своје вријеме да ми пруже подршку. Од свих коментара најчешћи је годинама био “Нисмо знали да нешто овако постоји код нас” и поред тога што ми је било јако драго да то чујем,

сада ми је још драже што је тај коментар све рјеђи јер је то што радим препознато. Читавог живота дружим са виолином и ријетки су дани у мом животу да то тако није било. Људи се обично почну бавити својом професијом након факултета или прве контакте са истом имају у току вишег или високог образовања. Код нас академских музичара није случај, ми смо на неки начин свој цијели живот томе посветили и саживјели се са тим. Просто је наш посао неодвојив од нас самих и потпуно је природно свакодневно водити вријеме са инструментом. Наравно, пројекти, одржавање кондиције и коначна успјешност нас на то и условљавају.

Жена која је од своје умјетности направила ремек дјело, заправо

Ви сте сама по себи умјетност. Што вас је учинило овако јединственом?

Хвала на овом дивном комплименту! Вјероватно је тако што се заиста бавим оним што волим и радим то на онај начин на који мени у одређеном тренутку прија, оним темпом који ми омогућава да уживам у цијелом процесу. Важно је бити храбар и пратити своје снове, а снови су често за нимљиви и јединствени.

Бавите се и компоновањем?

Компоновање је нешто што кроз цијело бављење музиком и даље гледам као на неки хоби, иако с времена на вријеме пишем аранжмане за свој квартет и дјела за разне интердисциплинарне пројекте везане за театар и филмску индустрију, па ми управо ти увијек различити изазови дају велику могућност да развијам своју креативност и уживам у тим процесима.

Наступали сте често и ван државе, постоји ли неки наступ који посебно памтите и због чега?

Никада нисам могла да издвојим један наступ као свој најдражи, међутим, прва асоцијација на наступе ван државе су ми увијек многа такмичења на која сам учествовала у том периоду своје такмичарске каријере. Виолинисти из многих крајева свијета, нова знања и животна пријатељства, а лијепе успомене и медаље су и данас ту као сувенири.

Кратка биографија

Верика Чуљковић рођена је у Подгорици, гдје је са четири године започела своје музичко образовање у Музичкој школи за таленте „Андре Навара“. Чуљковић је током школовања учествовала на бројним републичким и међународним такмичењима, на којима је постигла изузетне резултате. Освајала је златне лире и спречијалне награде на више од двадесет регионалних и међународних такмичења. Запажена је првенствено као солистиња, а затим и као прва виолина камерних састава и ансамбала, и као концертмајстор школских оркестара. Била је учесница значајних културних догађаја, а до сада је одржала велики број солистичких концерата. Чуљковић је завршила Факултет музичке умјетности на Универзитету умјетности у Београду. Сарадница је више оркестара у региону, а уз класичну музику гради и каријеру у више праваца. Иза себе има више од 150 наступа годишње пред домаћом и иностраном публиком.

МИЛОРАД ШИЛЕ ШИПЧИЋ, СЕКТОР ЗА ПРОДАЈУ-СЛУЖБА
ЗА ОБРАЧУН И АНАЛИТИЧКУ ЕВИДЕНЦИЈУ

Carpe diem на два точка

За колегу Милорада Шила Шипчића, запосленог у Сектору за продају-Служба за обрачун и аналитичку евиденцију вожња мотора је стил живота препун авантуре, добре енергије и среће. Каже да је мало ствари у животу које, попут мотоцикла, имају способност да обликују страст, а често и опсесију људи

Марија Вукотић

Мотор за Милорада Шила Шипчића је савршени приказ његове ревности за животом. Вожња отвореним путем са вјетром испод мајице „пуни“ га снагом, еланом и инспирацијом. И заиста, има нешто потпуно неспутавајуће када је ријеч о бајкерима, њиховом доживљају слободе отвореног друма или адреналина који „тече“ кроз вене док возе своје двоточкаше. Увјерила сам се у то и током разговора са колегом Шипчићем.

Прије четири године Шиле је кренуо у бајкерску авантуру, у остварење велике жеље и то је био почетак његове „мисије“ – путовање свијетом на два точка. Прве двије године обишао је Црну Гору, углавном, националне паркове, рурална подручја и све панорамске путеве. Уживајући у свему томе, том споју природе, слободе, мотора и већих надморских висина, кренуо је на исти начин у „освајање“ Босне и Херцеговине, Србије, Албаније, Румуније, Македоније и Грчке.

Посебан утисак на њега је остала Румунија коју планира опет да

посјети, да прође кроз предјеле које прошли пут није стигао обићи, на почетку разговора нам открива Шиле.

Каже, да су бајкери препознатљи-

ви по томе што возе-не да би побјегли од живота, већ да живот не би њима побјегао.

- Живјети бајкерским стилем значи бити једна врста вагабунда на два точка, путовати по земљи и свијету и никада заправо не бити на једном мјесту, мишљења је Шиле.

Сматра да путовања увијек, уз радост, доносе откривање непознатог и сусрет са занимљивим људима.

- Које год ми се мјесто на мапи учини привлачним, за мене нема препреке. Од путева преко Дурмитора, Сињајевине, Бјеласице, Комова, Проклетија, Орјена и Ловћена, до Трансфегарашана и Трансалпине у Румунију, грчког планинског масива Пиндус (сјеверозападна Грчка) који дијели копнени дио земље на Егејску и Јонску област. За путнике све је ново откиће нова димензија живота. Лијеп је осјећај када се нижу километри и успомене најљепшег животног периода, истиче са нескривеном страшћу Шиле.

На пут иде са пријатељима са којима од почетка путује са истим циљем и размишљањем. Свако путовање ван граница наше државе припре-

мају годину дана унапријед.

- Прво крећемо од идеје која би то следећа држава била па онда слиједи формирање руте, распоред дана и километара по дионицама, списак потребне опреме, разне напомене. Боље рећи план се ради до најситнијих детаља да би путовање било савршено, прича нам са задовољством.

Каже да се на путу увијек приче саме причају, занимљиве анегдоте, што заправо и чини суштину путовања.

- Занимљива ситуација је била када се десио сусрет са медвједима кад су возили према Трансфегарашану у Румунију. Уз пут су била честа упозорења да има медвједа. А онда смо их и срели. Вјероватно навикнути на велики број пролазника током љета нису били агресивни, прихватили су и храну, али и нашу паузу да направимо слику, кроз осмијех нам дочарава један од доживљаја.

Путовања на два точка доносе заиста несвакидашње искуство, некад те доживљаје је тешко описати ријечима, није довољно рећи да је то откривање невјероватних предјела фасцинантне љепоте, догађаја све је то потребно и доживјети да би знали о каквој је емоцији ријеч.

- Вожња мотором је нешто најближе лету птица. Даје тај осјећај слободе, непосредног контакта с ваздухом, с топлотом, хладноћом, вјетром, са мирисом асфалта и мирисом шуме, али и осјећај непосредног контакта са самим собом и са другим људима. Заправо вожња мотором је и стицање искуства и развијања способности за вожњу, а онда она постаје рутинска која се надограђује, прича наш колега са пуно страсти у гласу.

Са задовољством истиче да је некад било велико прећи 100 километара на дан, а данас је мало 300 км кад се оде на вожњу.

- Када нешто волиш, изложеност великој врућини, вјетру или киши не представља никакав проблем. С обзиром да је сваки почетак тежак у свему па и у овоме морао сам пуно да радим, обезбједим новац и кренем у реализацију плана. Данас већ постоји навика да се новац мора унапријед припремити за сваку наредну годину и то онда има свој ток, жеље и успомене, каже Он.

Посебан доживљај за њега представљају сусрети са другим бајкерима, сусрет који се описује као однос пун поштовања и пожртвованости.

- Упознајемо се разговарамо као

На љето правац Алпе

Што се више прође и даље оде, то се више и зна. Проширују се видици и поглед на живот и уопште, размишљања. Материјалне ствари нас увијек чекају и могу се надокнадити, али вријеме и могућност за путовања тешко сматра наш колега.

Због тога планира много тога, за јун ове године већ је све спремно за одлазак на Алпе у Словенију и Аустрију. У Словенију, поред свих предјела које планира да обиђе, размишљају да се одвезу и до Јулијских Алпи са врхом Мангарт на 2.100 метара надморске висине као и до Логарске долине, једне од најљепших алпских глечерских долина у Европи. Након тога настављају у Аустрију према Гросглокнеру, највисочијем путу Аустрије са пролазом на 2.600 метара надморске висине. Одатле би требало да услиједи вожње Алпима и националним парковима према Бечу, а како каже Шиле очекује много лијепих успомена.

Воли кад доживи лијепе моменте, које обично подијели са својим пријатељима и колегама који се радују свакој његовој идеји о одласку на путовање и желе увијек да чују све, од плана до повратка са пута. То је значајна подршка и кад размислим то је јако важно, позитивни импулси су почетни елан, а добро је да је са њима од почетка окружен. Довољно су ме упознали и схватили да је то непролазна љубав па тако и свему дају искрену подршку, каже са поносом Милорад Шиле Шипчић.

да се сваки дан дружимо, поздравимо се на путевима гдје се сретнемо и тако се шире познанства по разним државама Европе. Дешавало се да се видимо са странцима чији мотори су били у квару и наравно остајемо ту да организујемо помоћ и све што је потребно да безбједно наставе пут. Предложимо им шта би било добро да посјете у нашу државу, а онда се све забиљежи заједничком сликом. Тако да се наше путовање некад претвори у туристичку промоцију наше државе са задовољством, препричава нам атмосферу која влада током сусрета са другим бајкерима.

Шиле је купио мотор за остварење својих снова и жеља и постижања великог животног плана и ужитка. Срећан је што се то остварује.

- Сваки пут кад сједем на мотор помислим како је живот лијеп. Непроцењљиво је када се у вожњи, из сата у сат, само смјењују пејзажи, осјећаји

испуњености и гласан смијех испод кациге која је уствари једини свједок сваке позитивне емоције и тренутка. Временске прилике су занемарљиве. Чак и киша, која је некада неизбјевна, даје неку љепоту приликом путовања. Довољно је обући кишно одијело да би се савршена путовања наставила, преноси нам своју емоцију док крстари друмовима широм Европе.

Не боји се пута ни околности, храброст је, каже, кад наставите чак и кад осјетите страх.

- Једног дана кад остарим и кад не будем могао више да возим, мотор ће бити у мојој гаражи као трофеј мојих успјеха и успомена што представља и изазов да напишем мото-мемоаре у којима ћу пренијети своје утиске о предјелима и сликама, а поготово о људима које је сретао и који су га посебно фасцинирали поносно истиче Шиле.

ЕПЦГ СЕ УСПЈЕШНО ПРЕДСТАВИЛА НА MONTENEGRO BUSINESS RUN 2024

У знаку дружења и добре игре

Електропривреда Црне Горе (ЕПЦГ) је и ове године учествовала на „Montenegro Business Run“ спортском догађају, који окупља компаније из цијеле Црне Горе, а који пружа јединствену прилику за промовисање здравог начина живота и тимског духа међу запосленима.

Ове године, ЕПЦГ је постигла рекордни одзив са 25 пријављених колегиња и колега, што је највећи број учесника до сада. Овај ентузијазам и масовно учешће наших запо-

слених показатељ су посвећености компаније ка промоцији спорта и здравог начина живота. Према ријечима организатора Игора Мајера овогодишњи Montenegro Business Run 2024 је оборио све рекорде и окупио знатно већи број учесника него претходни. Како је казао, рекреација је заузела баш оно мјесто које треба да заузме те да је поред резултата који су најмање важни, добра атмосфера и добар провод на отвореном оно што је најбитније.

–Никад већи број људи, старт је трајао око 4, 5 минута и то је заиста неvjероватно. Атмосфера је феноменална, дуж цијеле стазе били су дицејеви, музика. Могу да вам гарантујем да су сви ови људи по први пут трчали кроз ове винограде и били у прилици да виде како заправо и изгледа највећи виноград у Европи. Са овом трком смо помјерили границе када је организација у питању, а оно што могу да гарантујем да ће шести по реду МБР бити још бољи“, казао је

за наш лист Мајер.

Иако су временски услови били изазовни, са високом температуром од 28 степени и дијелом стазе који се простирао кроз чокоте винограда, наша екипа је постигла изванредан резултат казао је колега Арсеније Маликовић, учесник МБР. Посебан печат стази даје управо тај терен кроз винограде, који додаје јединствену драж, али и повећава тежину трке.

Резултат није био у првом плану, главни циљ био је дружење и развијање спортског духа. Ипак, наши најбржи такмичари заслужују посебно признање. Тамара Костић је остварила вријеме од 30:01, док је Маликовић завршио трку за 20:44, чиме су се истакли као најбржи међу колегама.

Екипа ЕПЦГ је заузела 15. мјесто од укупно 129 фирми, што је сјајан резултат на овако престижном догађају. Овај успјех нас мотивише да се следеће године пријавимо у још већем броју и остваримо још боље резултате, додаје Маликовић.

–Захваљујемо се нашем финансијском директору који је одмах без поговора обезбиједио средства за учешће, као и предсједнику синдиката који је ове године обезбиједио мајице за наш тим. Њихова подршка била је кључна за нашу организацију и успјех на овом догађају.

Марина Зорић, први пут је учествовала и одушевљена је манифестацијом:

“Мени је свакако било супер искуство, и следеће године не пропуштам сигурно, а у међувремену иду спортске игре у септембру, ето прилике да опет одмјеримо снаге и видимо гдје смо, казала је Зорић. Радујемо се следећем Montenegro Бусинесс Рун-у и надамо се још већем одзиву и подршци. Наставићемо да промовишемо спортски дух и здрав начин живота међу нашим запосленима, јер сматрамо да су то вриједности које значајно доприносе успјеху и јединству наше компаније.

Montenegro Business Run је догађај који, у организацији Мултиспорт Академије МАЈЕР, већ неколико година окупља хиљаде учесника из највећих, црногорских приватних и јавних компанија, који учешћем у трци промовишу здраве животне навике и значај тимског духа. Заинтересованост компанија из године у године расте што говори о значају МБР, а то је нешто што и обавезује да истрајемо у причи поручују организатори.

Марија Вукотић

ТРЕЋИ КУП СРК "ЕПЦГ"

СРК „Number One” НАЈУСПЈЕШНИЈИ

Спортско риболовни клуб „Number One” из Подгорице освојио је прво мјесто на трећем Купу СРК „ЕПЦГ” у дисциплини „пецање рибе удицом на пловак”. Такмичење је одржано у суботу 15. јуна на брани језера Крупац у Никшићу.

Чак 12 екипа из Никшића, Подгорице, Даниловграда, Рожаја, Бијелог Поља, Берана и Пљеваља, у постави 3+1 борило се за трећи трофеј Купа Спортско риболовног клуба „ЕПЦГ”.

Након сумирања свих резултата по секторима, СРК „Нумбер Оне” из Подгорице имао је највише поена те му је припало прво мјесто и прелазни пехар. Проглашењем побједнику СРК „Липљен” из Пљеваља мало је фалило да одбрани пехар, али су Подгоричани на крају били бољи. „Липљен” је морао да се задовољи сребром, док је треће мјесто припало СРК „Даниловград”.

„Липљен” је злато узео у појединачној конкуренцији. Иван Брајковић са уловом од 2,42кг је био најуспјешнији такмичар на Крупцу.

Прије свега желим да се захвалим СРК „ЕПЦГ” на још једној беспрекорној организацији. Са уживањем долазимо сваке године на овај Куп. Данас риба није „радила” најбоље, али ипак је најважније дружење и што смо се окупили у Никшићу. Радујемо се и једва чекамо да и следеће године узмемо учешће на Купу СРК „ЕПЦГ” – истакао је Брајковић након додјеле пехара.

Друго мјесто у појединачној конкуренцији припало је Сенаду Мујахоџићу, док је Дејан Вукчевић освојио бронзу.

Предсједник СРК „ЕПЦГ”, Рајко Голубовић, након што је уручио медаље и признања такмичарима, истакао је да ће Клуб наставити да ради на што бољој организацији Купа и увјерен је да ће из године у годину интересовање бити све веће.

Право је задовољство било данас видјети на брани чак 36 такмичара.

У нашем клубу имамо сјајну екипу, која је заслужна што је организација из године у годину све боља и што се све ради максимално професионално и на највећем нивоу. Када се такмичари осјећају угодни и када су задовољни условима, онда смо сигурни да смо добро одрадили посао – додао је Голубовић.

Посебна признања добили су најстарији и најмлађи такмичар. Драган Булајић, испред фирме СТ д.о.о. уручио је признање Бранку Вукотићу, најстаријем такмичару III Купа „ЕПЦГ”, док је 15-годишњи Малик Сутовић примио признање од ресторана „Кастел” из Никшића као најмлађи учесник.

СРК „ЕПЦГ”

РИЈЕКА ЦРНОЈЕВИЋА

Зашто као гумицом бришемо старине

Текст и фотографије:
Андреја Касом

Када сам се одлучио да пишем о Ријеци Црнојевића, у глави ми се покренула лавина сјећања из дана безбрижног дјетињства. Неко ће рећи да старим, али памтим само лијепе дане. Сјећам се скоро сваког одласка у Титоград, када сам са родитељима одлазио код тетке и тетка, ишли смо преко Ријеке Црнојевића, другог пута није било. У одласку смо обавезно свраћали на пјачу, мајка им је куповала суве укљеве, домаћи сир, млијеко...данас пјаче више нема. У повратку смо за нас у пекари куповали домаћи леб, његову сласт и данас осјећам у устима, ни пекаре више нема. Свраћали смо и до хотела да отац попије пиво, ми би са мајком пили Кокту или Јупи, ни хотела више нема, остала је само руина која појединцима враћа успомене на једно лијепо вријеме живљења.

Ријека Црнојевића, да је среће могла је бити дијамант црногорске туристичке понуде, спајајући и прошлост и садашњост. Никада ми неће бити јасно да људи који се баве туристичким послом, немају визије, све ми се чини да никада нијесу пошли ван граница Црне Горе и виђели да аутентичности треба сачувати. Оне су благо.

А, Ријека Црнојевића се има чиме поносити! Почетак њене приче везује се за владара Зете, Ивана Црнојевића, који је у XV вијеку, да би избјегао турску војску, на Ободу подигао утврђење и манастир, чија је црква посвећена Светом Николи. Са тврђаве Жабљак је пренуо своју пријестоницу, а манастир је постао сједиште зетске Митрополије. Кроз историју била је веома важна за тадашњу Црну Гору. На Ободу су остаци прве штампарије на Балкану, у којој је штампан Октоих 1494.године. Одликују га највиши дometri штампарства XV вијека и по графичкој љепоти не заостаје за венецијанском продукцијом тога времена, а колики

Од када знам за себе, Ријеци Црнојевића, увијек се радо враћам. Близу ми је, дијели нас само шеснаест километара.

И да је даље, увијек бих јој ишао у сусрет, спокој којем тежим, тамо увијек налазим.

Некад сам се знао, прелазећи Данилов мост, спуштити до дијела плаже са којег се на мост пружа најљепши поглед, док су се кроз његове сводове назирали стари традиционални чунови, слика која се увијек налазила на свим разгледницама. То је био нераскидив спој, то је била Ријека Црнојевића некад.

Данас тога више нема, чунове су замијенили гломазни лимени бродови, глисери... пристаниште је изгубило сву љепоту која је била одувијек присутна, због комерцијале као да гумицом бришемо старине

је значај ове штампарије морам напоменути да су многи европски градови много година касније основали штампарије (Берлин 1540.год., Москва 1553., Варшава 1580., Истанбул 1729., Београд 1552., Љубљана 1575., и Загреб 1695).

На овом подручју је отворена и прва аптека у Црној Гори, као и прва радионица оружја. Ријека Црнојевића је током XIX и почетком XX вијека била највећа црногорска лука и водећи трговачки центар. Најцјењенији производ овог краја била је сува укљева, због своје уникатности и изузетног укуса, била је веома тражена и на италијанским трпезама. Почетком XX вијека у фабрици »Марица« производио се седеф - бисер од рибље крљушти, имала је фабрику за прераду рибе.

Књаз Данило је 1853. године, у спомен на свога оца Станка Петровића, подигао мост. Уз мост, подигао је и једносратну кућу познату под именом »Мостина«, и она је очувана до данас. И мост и Мостина су свједоци једног прошлог времена и незаобилазни дио сваког туристе који посјети ово подручје, слику са овог дијела Ријеке Црнојевића односе у свијет. Мост је служио као веза између вароши и Ријечног града и дио старог караванског пута Ријека Црнојевића – Вирпазар. Ту је и најстарији сачувани објект у Ријеци Црнојевића, кућа Светог Петра. Књаз Никола је овђе имао свој љетњиковац. У каквом се стању данас налази срамота је и Пријестонице Цетиње и свих оних који требају да се брину о културно-историјским добрима.

Западне земље, довољно је посјетити Грчку, Италију, Аустрију, Хрватску... чувају своје старине као зеницу ока свог, запустенима враћају стари сјај, добро знају да савременог туристу не интересују ексклузивни ресторани, кафићи...интересују их аутентичности земље које обилазе. Питам се кад ће наши туристички радници то схватити?

Тачно је да је одрађено шеталиште, међутим обложено је бијелим каменом који нема везе са овим простором. Љети када упече Ријечно сунце, њиме се без наочара не може проћи, сунце ће »избити очи«. Поред шеталишта из дан у дан је све мање традиционалних чунова, замијенили су их метални незграпни бродови, глисери...једноставно више нема могућности урадити фотку по којој је Ријека Црнојевића некада била препознатљива. Зашто се ови бродови не лоцирају у луци,

питање је на које немам одговора, а на пристаништу оставити пар традиционалних чунова?

Једина предност ових нових пловила је у томе што вас могу за много краће вријеме одвести до многих драгуља Скадарског језера. Можете поћи до Каруча, Додоша, Вирпазара... Ако сте вољни одвојити од 75 до 85 еура за неку од тура, у правом смислу се могу виђети љепоте Скадарског језера, које возњом аутом околним цестима не можете доживјети у пуном сјају и љепоти. Ја сам се одлучио за »амазон« туру, туру која

води кроз језерско растиње у којима можете имати сусрете са многим птицама које су ту нашле склониште. Најбоље вријеме поласка ове туре је око девет часова ујутру. Ако сте вољни за њу одвојити 75 еура доживјет ће несвакидашњу авантуру. О њој ћу писати у неком следећем броју.

И поред свих неправди које су Ријеци Црнојевића донијеле одлуке људи, увијек јој се радо враћам, али моје мјесто није више на обали поред моста, нашао сам друго, на којем се подједнако може уживати у љепоти ријеке, наћи спокој којем тежим.

Ако је пут до пакла попљочан добрим намјерама, н
ема шансе да стигнемо тамо.

Ако ти се чини да си вишеструка личност,
крајње је вријеме да одеш на групну терапију.
Више волим долар него јуан. Такав је данашњи курс.

Волим да те слушам уз музику и вино јер сам њихов љубитељ.
Генијалност има своје лимите. Зато су наши посланици ограничени.
Да не бисмо злоупотребили службени положај, ништа не радимо.

За вријеме комунизма је било боље.
Тада је само један баук кружио Европом.

Захваљујући успјешној борби наше полиције против криминала, неће
ту да вршља од сад било ко, ни зека, ни јага, ни коза, ни во.

Златна рибица нам није испунила ниједну
жељу јер смо је упецали динамитом.

Кад дилер дрогом пропјева у полицији, он пјева, па растура.

Кад ми тонемо, небо је граница.

Кад пресудиш себи, жалба не одлаже извршење пресуде.

Кажу да ће вјештачка интелигенција
завладати свијетом. Напокон некаква.

Маратонци завиде политичарима. Они не могу толико да претрчавају.

Ми ништа не препуштамо случају,
мада би он могао да удеси да нешто испадне и добро.

Нашег чојства и јунаштва нема надалеко, а и овдје их је све мање.

Не могу сам себи да објасним неке ствари јер се ради о ужасно
комплексној проблематици коју једва и ја разумијем.

Немој погрешно да ме схватиш, али много си глуп.

Побиједио сам себе, али не би било
неправедно ни да је исход био другачији.

Помогли су му да се убије. Људски је помоћи.

Понављамо глупости из прошлости. Понављање је мајка мудрости.

Почео сам да сумњам и у изјаве барона
Минхаузена. Не вјерујем више никоме.

Претплатом на интернет издање наших новина
стичете могућност да их ни тако не читате.

Продајем собни бицикл. Није много прешао.

Редовно радим са психијатром,
али код њега не примјећујем никакав напредак.

Уживао сам у разговору јер саговорник
од мене није успио да дође до ријечи.

Не бојте се живота. Вјерујте да је
живот вриједан живљења, и ваше
вјеровање ће то претворити у чињеницу.
William James

Што је човјек мање господар самога себе,
то више жели владати над другима.
Дон Мирослав Буструц

Ништа не треба чекати, свему
треба ићи у сусрет.
Меша Селимовић

Не чинити ништа понекад је најнасилније
што можемо учинити.
Славој Жижек

Никада нећете бити сретни ако
будете стално размишљали о томе од
чега се састоји срећа. Никада
нећете живјети уколико стално
будете тражили сврху живота.
Albert Camus

Чини људима оно што
желиш да теби чине.
Латинска пословица

Живот је оно што се догађа док смо
заузети правећи друге планове.
John Lennon

Život nije čekanje da oluja prođe,
već učenje kako plesati na kiši.
Vivian Greene

Најтежа ствар у животу је знати
коју руку држати, а коју пустити.
Walter Anderson

Усудите се живјети живот о
којем сте увијек сањали.
Ralph Waldo Emerson

Није важно колико споро идете,
све док не престанете.
Confucius

tanja.nikcevic@epcg.com

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

НАГРАДЕ
100. КОЛА:

XIAOMI SMART BAND 8
ACTIVE (BLACK)
SMARTWATCH

x4

INTENSO XS5000
(WHITE) POWERBANK

x4

TESLA
ŠTAPNI MIKSER

x4

ASUS
90XB4ZN-BBP020
TORBA

x6

101. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

101. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

Наградно питање:

КОЈИ ПРОЦЕНАТ АКУМУЛАЦИЈЕ БИЛЕЋКОГ
ЈЕЗЕРА ПРИПАДА ЦРНОЈ ГОРИ ?

ПРАВИЛА:

Право учешћа у наградној игри имају само запослени у ЕПЦГ који тачно одговоре на питање и пошаљу купон са одговором и личним подацима. Сваки запослени може послати само један купон. Сви који пошаљу два или више купона, као и они који погрешно одговоре на питање, биће дисквалификовани. Наградну игру приређује Сектор за корпоративне комуникације, те запослени у њему не могу учествовати.

Купоне је потребно послати најкасније петнаест дана од датума изласка листа на адресу ЕПЦГ, Сектор за корпоративне комуникације, Вука Караџића 2, Никшић, са назнаком „за наградну игру”, или убацити у за то предвиђене кутије.

Добитници ће бити контактирани по извлачењу, а њихова имена објављена у наредном броју листа Електропривреда.

КОМИСИЈА ЗА ИЗВЛАЧЕЊЕ:

Милица Абрамовић (Сектор за корпоративне комуникације)
Миодраг Вуковић (Сектор за корпоративне комуникације)

ДОБИТНИЦИ 100. КОЛА:

Xiaomi Smart Band 8 Active (Black) Smartwatch X5

Кристина Јововић (Дирекција)
Драгић Бајовић (ХЕ Пива)
Вања Милатовић (Снабдијевање Подгорица)
Анела Шкријељ (ФЦ Снабдијевање)
Миливоје Чабаркапа (ФЦ Снабдијевање)

Asus Topba X5

Крунислав Ђајић (ХЕ Пива)
Никола Малавразић (ОЈ Херцег Нови)
Рада Бајагић (Дирекција)
Горан Канкараш (ОЈ Котор)
Радмила Секулић (ОЈ Улцињ)

Tesla mikser X5

Филип Жугић (ГФД)
Милутин Дондић (Дирекција за ИМС)
Никола Радојевић (Дирекција)
Бојана Дробњак (ТЕ Пљевља)
Слађана Бубања (Дирекција)

INTENSO powerbank X5

Рајко Живковић (ХЕ Пива)
Невена Копривица (Дирекција)
Ленка Албијанић (ХЕ Перућица)
Снежана Драгићевић (Дирекција)
Душица Ђојић (ХЕ Пива)

Име и презиме:	Име и презиме:
Пословна јединица:	Пословна јединица:
Број телефона:	Број телефона:
е-маил:	е-маил:
Одговор:	Одговор:

ЗАМАК
ФРАНЦ КАФКА

„Замак“ је последње дјело једног од најславнијих аутора 20. вијека. Кафка је књигу почео писати 1922. године, али је није завршио, због чега роман привлачи пажњу многим критичарима. У типично кафкијанској атмосфери читалац се суочава са херметичном прозом, егзистенцијалном осамљеношћу главног јунака, губљењем границе између сна и јаве, као и оклијевањем између апсурдног и логичног. Кафка се бави проблемом човјека, његовом отуђеношћу од других људи, али и од себе сама. Његов човјек је немоћан да се супротстави непознатој средини због чега се предаје апсурду.

„Било је касно навечер кад је К. стигао. Село је лежало у дубоком снијегу. Од бријега на којем се налази дворач није се ништа видјело; био је обавијен маглом и тмином, и ни најмањи трачак свјетлости није одавао велики дворач. К. је дуго стајао на дрвеном мосту који с друма води у село и гледао увис у провидну празнину.“

Геометар замка стиже у село, али од села до замка је немогуће стићи. Јунак почетног иницијала К. настоји да нађе свој пут служећи се разним механизмима. Међутим, свако поглавље је нови пораз, али и нови почетак. Пут у замак описан је као бескорисни пут и узалудна нада, док упорност главног јунака чини трагику дјела. Будући да се радња одвија по мраку, Кафка уводи мистичне елементе, загонетне епизоде испуњене бизарним ситуацијама. Дјело обилује дугим разговорима које добијају форму монолога, а мноштво дигресивних фабуларних линија успорава динамику приповиједања. Геометар К. бива изгубљен у лавиринту једног система (скривеног тоталитаризма), тако да аутор приказује његову усамљеност и уплашеност. Како не одустаје од своје замисли, јунак умире на крају романа од изнемоглости.

Овим романескним дјелом Франц Кафка је утицао на модерни егзистенцијализам. Остао је упамћен као писац тајанствене и апсурдне стварности, латентног и неисрецивог свијета помјерених граница.

„Замак“ је објављен након пијаче смрти 1926. године (умирује од туберкулозе у 41. години живота) захваљујући његовом пријатељу Макс Броду који није испунио Кафкно последњу жељу да спали овај роман, али и дјела „Процес“ и „Америка“.

Припремила:
Маријана Терић

ТРИ ПРИЧЕ О ДОБРОТИ
„Kinds of kindness”
/ Јоргос Лантимос (2024)

Јоргос Лантимос, припадник генерације редитеља који гледаоце сваким остварењем изнова ослободе заблуде да су видјели све, има нови филм.

Нови, скоро тросатни, филм Јоргоса Лантимоса, након огромног успеха његовог претходног филма „Јадна створења“ (четири Оскара), у рецензијама се описује као његов ипак слабији наследић, без обзира на сличну глумачку поставу као у претходном филму. Као оно што, међутим, може искупити Лантимоса због тога што није поновио „Јадна створења“ наводи се испуњење обећања о изненађењу: публика ни у једном тренутку трајања „Kinds of kindness“ неће моћи да претпостави шта ће се следеће десити. Једна од занимљивости је да у овом филму Лантимос обнавља сарадњу са писцем његовог раног филма „Dogtooth“, Ефтимисом Филипоуом, па ће, можда, неке бити занимљивије размишљати о везама „Kinds of kindness“ са филмом којим је Лантимос ушао у талас уврнутог филма са непредвидивим и често шокантним елементима, поготово са обзиром на тему контрола над животима, него о његовим везама са последњим као што су „Миљеница“ или „Јадна створења“, мада се о овој теми може говорити као о једној од доминанти Лантимосовог опуса.

„Kinds of kindness“ се састоји из три приче. У првој од њих. Џеси Племонс игра Роберта који је под потпуном контролом свог шефа Рејмонда којег игра Вилем Дафо који је један од глумаца са којим Лантимос наставља сарадњу након „Јадних створења“. Рејмонд контролише сваки аспект Робертовог живота све до тренутка када затражи од њега да почини злочин...

У другој од прича у овом филму, Племонс је полицајац Данијел који сумња да је његова супруга, коју игра Ема Стоун, када се врати након нестанка, замијењена двојницом...

У трећој причи Ема Стоун преузима централну улогу у потрази за особом са посебним моћима која је предодређена да постане духовни вођа...

Према једној од рецензија, Лантимосов свијет је још једном довољно необичан да буде забаван и довољно реалан да буде ужасавајући.

Припремио: Бојан Рајевић

DOBRA ENERGIJA

⚡ PREUZMI BESPLATNO ⚡

